ТҮНХЭНЭЙ „СИБИРЯК" КОЛХОЗ 3000 ГА НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛБА

Республикын колхоз, совхозууд намарай паар хахалха түсэбөө оройдоол 26 процент болгоо, илангаяа Хяагтын Яруунын, Хориин, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй аймагууд ехээр гээгдэнэ

ЭДЭНЭР „СИБИРЯК" КОЛХОЗОЙХИДҺОО ЖЭШЭЭ АБАГ ЛЭ!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 238 (9992) | 1962 оной октябриин 7, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭБЭ

БАРГАЖАН. **(Телефоноор абтаба).** Ороо**һ**о тарянай баян ургаса ургуулһан XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ехэ амжалта туйлана. Тэдэнэр таряа хуряалгые эмхитэйгээр ябуулжа, хамта 48570 пүүд ороохо таряа гүрэндөө худалдаа. Тиигэжэ абаһан уялгаяа дүүргэбэ.

Таряа хуряалгын үедэ олон механизаторнууд һайнаар ажаллаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, комбайнернууд Ц. Раднаев, И. Добрецкий, Б. Будаев гэгшэд машинануудаа бүтээсэтэйгээр ашаглажа, даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэжэ байгаа.

Октябриин 45 жэлэй ойе угтуулан эндэхид ерэхэ жэлэй тарилгада бэлэдхэл болгон ороохо тарянай үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хаажа, сэбэрлэжэ абахаар шиидэнхэй.

Г. Бадмаев,
Баргажанай Уланай сомоной Соведэй түрүүлэгшэ.

ҮНЕЭДЭЭ СИЛОСЭЭР ЭЛҮҮЛЖЭ, ҮДЭРТӨӨ ГУРБА ҺААХА

Октябриин 45 жэлэй ... республика доторнай со... мүрысөөн улам хүсэтэйгөөр ... ороохо таряа, мяха, һү ... продуктнуудые элбэг ..., хүдөө ажахынгаа бүхы ... шэнэ амжалта туйлажа, ... һайндэрые угтаха гэжэ ... халшад оролдоно.

...айн, Прибайкалиин, Бар... Кабанскын аймагуудай ... гүрэндэ таряа худалдаха ... тридшалан дүүргэһэн ту... ...сэбэ. Аяар холын Ахын ...алшад октябриин 1-дэ ...ха, ноохо худалдаха жэ... ...сэб, мүн гүрэндэ һү ху... ...һан һарынгаа түсэб дүүр... ...лэн Түнхэнэй, Захаами... ..., Хориин аймагууд гү... ...удалдаха юһэн һарын тү... ...хэй.

...ахын продуктнуудые гү... ...даха түсэбөө амжалта... ...дүүргэжэ байһан ажахы... Баргажанай совхоз нё... ... үеынхиһөө 30,2 про... ... гүрэндөө тушаажа, тү... ... үлүүлбэ. Мүн энэ сов... ... мяха, үндэгэ худалдаха ...гэд, таряа худалдаха ...лүүлбэ. Гүрэндэ мал ...ктнуудые, ороохо та... ...ха түсэбөө Түнхэнэй ай... «...очные Саяны» колхоз ...гаар дүүргэнхэй.

... һү худалдаха жэлэйнгээ ...ын совхоз бүрин дүүр... ... эсэс болотор түсэбһөө ... центнер һү тушааха ...хэй. һү абаха, гүрэндэ ...лаар Погранична, Нар... ...гын, Саянай совхо... ...н — «Победа», «Ком... «Дружба», Түнхэнэй — ...жэтэ, «Маяк», «Сиби... ...ууд болон бусад ажахы... ... амжалта туйлаба.

... гүрэндэ һү худалдаха ... түсэб республика... ...гүй, гүрэндөө 6,5 мян... ... һү дутуу тушааба. Прибайкалиин, Мухар... Тарбагатайн, Бэшүүрэй ... ажахынууд гээгдэжэ ... Загарайн, Хяагтын ай... ...оной энэ үеынхиһөө ... багаар худалдаа.

...арим ажахынууд түсэбөө ...аар дүүргээд, нүгөөдүү... ... гэшэб? Нэн түрүүн ...һан ажахынуудай хүтэл... ... шухала хүдэлмэриие ...хо, мал ажалай мэргэ... ...лшадта шанга эрилтэ ...э. Мүн тэдэнэр малша... ...-ажаһуудалай эрилтэ... ...гүй, тэдэнэй дунда ... хүдэлмэри ябуулнагүй, ...иальна талаар урма... ...ан абтанагүй гэжэ сэ... ...тэй. Эгээл иимэ бай... -Шэбэрэй «Эрдэм», Суул... ...та үзэгдэнэ. Тэндэхи ...д: нүхэд Доржиев, ... Цыренов, Крупенников ... шухала хэрэгые яма... ...лжэ байһан тухайнь ...мой бюро дээрэ зүбшэн ...хэдэ эдэнэр һаалиин ... хүдэлмэриие хинан ... фермэнүүдые даагша... ...дэй харюусалгые дээ... ... һаалишадай, мал адуулагшадай дунда социалис мүрысөө һулаар эмхидхэнэ, ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар ябуулна гэжэ партиин обкомой бюро тэмдэглэһэн байна.

Гүрэндэ һү худалдалгын хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байһанда мүн нютагуудай үйлэдбэриин управлениүүдэй хүдэлмэрилэгшэд зэмэтэй. Тэдэнэр үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлхэ, мал ажалай продуктнуудай хэр тушаагдажа байһые шалгаха талаар колхоз, совхозуудта бодото туһаламжа хүргөөгүй байшоо. Эдэ дутагдалнуудые саашадаа тэсэхын аргагүй.

Байгша ондо ажахы бүхэндэ үбһэ тэжээл, шэмэтэ силос хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ бэлэдхэгдээ. Дунда зэргээр республика дотор үнеэн бүридэ 8 тонноһоо үлүү хүртэхөөр силос даргадаа. Тэжээлэй иимэ элбэгээр бэлэдхэгдээд байбашье, олохон колхоз, совхозууд үнеэдээ һайса эдеэлүүлэнгүй, миил бэлшээридэ ябуулһаар. Олохон газарта үнеэдээ үглөөгүүр заа зуу эдеэлүүлээд лэ хизаарлана. Энэ тон бүтэхэгүй гээшэ. һү шэмэ ехээр абахын тула заа зуу эдеэлүүлхэ бэшэ, харин тэдэндэ хүсэд рацион угтэхэ зэргэтэй. Гэхэтэй хамта үнеэдые үдэртөө гурба дахин һааха, тэдэниие сагһаа урид шэргээхэгүй, һая тугаллаһан, гунжан үнеэдые зүбөөр һааха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаха ушартай.

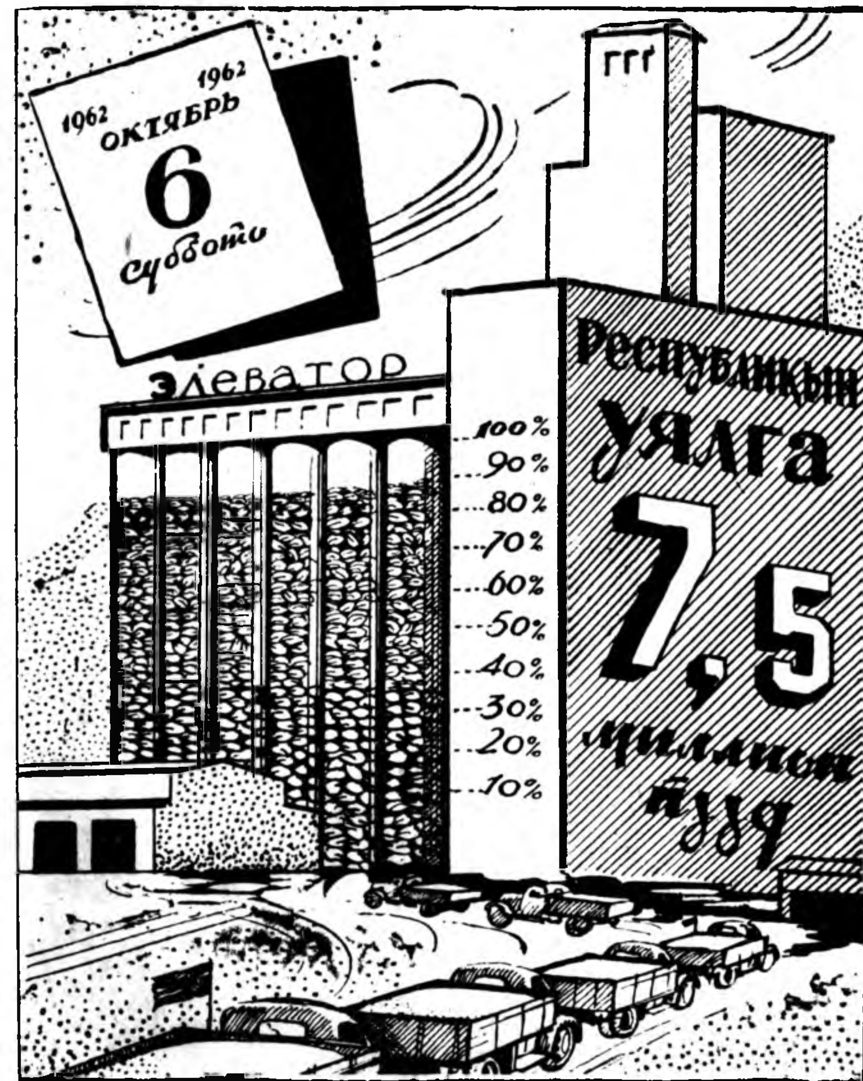
Саашадаа үнэ сэн багатай ехэ һү абадаг болохын тула үнеэдээ уянгүйгөөр байлтаха түрүү арга түргөөр нэбтэрүүлхэ шухала. Энэ түрүү аргын ашаар ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлнэ, һүнэй өөрынь үнэ сэн хямдарна гэжэ ажабайдал гэршэлээ. Тиимэһээ энэ түрүү аргые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ үйлэдбэриин управлениүүд, тэндэхи мэргэжэлтэд, инспекторнуудай бүлэгүүд, партиин обкомой парторгнууд, КПСС-эй райкомууд, колхоз болон совхозуудай партийна эхин организацинууд гол анхаралаа хандуулха уялгатай.

һү ехээр абадаг болохын тула һүрэг соо үнеэдэй тоо олошоруулха хэрэгтэй. Энэ талаар республика дотор баһал бирагүй байдал үзэгдэнэ. Республикын эбэртэ бодо малай һүрэгэй миил гурбанайнь нэгэ хубиһаа үлүүхэниинь үнеэд болоно. Тиимэһээ зорилго юуб гэхэдэ, эмэ хашарагуудаа бултыень ороондо оруулжа, ерэхэ жэлдэ үнеэдэй тоо эрид олошоруулха бологдоно.

Эсэсэй эсэстэ һү ехээр абаха зорилгые һаалишад, мал адуулагшад шиидхэхэ байна. Тиимэл хадань тэдэнэртэ зохидоор ажаллаха, амархи арга олгохо ёһотойбди. Колхозуудай правлени болон совхозуудай дирекцинүүд һаалишад, малшадые, тэдэнэй гэр бүлые дулаан гэр байраар, түлеэ залһаар, эдеэ хоолоор хангаха асуудалда анхаралтайгаар хандаха үүргэтэй. Холын фермэнүүдтэ хамтын бани, улаан булан эмхидхэхэ шухала.

КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй дурадхаһанай ёһоор һаалишад болон мал адуулагшадта ажалай нэмэлтэ түлөөһэ фермэ бүхэндэ тогтоохо хэрэгтэй.

һү абаха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ ажахын бүхы хүтэлбэрилэгшэдэй, бүхы малшадай нангин уялга, нэрэ хүндын хэрэг мүн.

1962 оной октябриин 6-най мэдээгээр республикамнай гүрэндөө 1095695 центнер гэхэ гү, али 6848 094 пүүд таряа тушааба. Тиигэжэ гүрэндөө 7,5 миллион пүүд таряа худалдаха гэһэн социалис уялгаяа республикамнай 91,3 процентдэ хүргэбэ.

ТАРЯА ХУДАЛДАЛГАЯА ТҮРГӨӨР ДҮҮРГЭЕ!

Нүхэд хонишод, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгын шиидхэхы саг дүүрэжэ байна. Хонин бүриһөө хурьга абаха зорилгоёо хэр бэелүүлжэ байнабта?

Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгын ябаса тухай байгша оной октябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг болон управлени	Үрэжүүлэгдэһэниинь	Хоёрдохёо үрэжүүлэгдэһэниинь
Баргажанай	79,8	5,7
Кабанскын	81,8	25,8
Ахын	51,0	21,8
Түнхэнэй	82,5	5,5
Кабанскын управлени	**77,8**	**8,1**
Бэшүүрэй	90,7	9,0
Зэдын	87,6	8,7
Захааминай	54,0	32,0
Хяагтын	94,0	11,1
Хяагтын управлени	**87,2**	**10,5**
Хориин	85,0	19,8
Яруунын	80,0	11,1
Хориин управлени	**82,5**	**18,1**
Загарайн	91,2	5,5
Мухар-Шэбэрэй	87,7	10,6
Сэлэнгын	95,2	4,7
Тарбагатайн	65,0	7,2
Улаан-Үдын управлени	**90,5**	**6,8**
Республикын туршалгын ажахы	100,0	—

Эндэ тунхаглагдаһан мэдээн юу харуулнаб гэхэдэ, түбхын түрүүн Баргажанай, Яруунын, Захааминай болон бусад аймагууд үрэжүүлгын эхилһэнһээ хойшо энэ хэрэг унжагай нобшоор эмхидхээ. Дурсагдаһан аймагуудта үнгэрһэн үедэ бүхы хонидой оройдоо 54—80 процентнь нэгэ удаа үрэжүүлэгдэһэн байха юм. Гэхэһээ байтагай Тарбагатайн, Ахын аймагууд энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэг хандажа, һүүлэй үедэ зарим пунктнуудынь хүдэлхээ болишоһон, тиигээд хонин бүхэнэй хэр зэргэ үрэжүүлэгдэһэниинь хинан шалгагдаагүй байһаар.

Юрэнхыдэнь хэлэхэдэ, олохон ажахынууд үрэжүүлгые августын эхеэр захалһаншье һаа, эршэ хүсэеэ шангадхан ажаллаагүй. Энэ хэрэг эмхитэй һайнаар үнгэргэһэн сэлэнгынхидые бусадта жэшээ болгон харуулмаар. Тэрэшэлэн Хориин совхозой техник-үрэжүүлэгшэ В. Семенова, ахалагша хонишон Е. Стряпунина даалгагдаһан 665 хонидойнгоо 658 толгойень бүхыдэнь үрэжүүлһэн, мүн 189 толгой хоёрдохёо үрэжүүлһэн байха юм. Энээнһээ ямар тобшолол хэмээр бэ гэхэдэ, түлэг хүйтэнэй үеэр—январь, февраль һарада хонидойнь гол түлэб хурьгалха байһаниинь лабтай.

Үнгэрһэн 2 һарын туршада республикын олонхи колхоз, совхозуудта энэ хэрэг эмхитэйгээр үнгэрөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ үрэжүүлгэдэ хабаадуулагдаха бүхы хонидой 85—95 процентнь бүрин үрэжүүлэгдэһэн байха юм. Даб дээрэхи зарим тэды үрэ дүнгөөрөө һанаагаа амаржа яашье болохогүй. Республикын Министрнүүдэй Соведэй тусгаар гаргаһан тогтоолой ёһоор иимэ хэмжээ ябуулганууд ойрын болзорто шухалашалан бэелүүлэгдэхэ ёһотой: хонин бүхэнэй хүсэд үрэжүүлэгдэһыень хинан шалгахын зорилгоор пункт бүхэнэй хүдэлмэреэр үшөө дахин һонирхохо; хараалагдаһан болзорой ёһоор 45—50 хоног соо хүдэлжэ гараһан пунктнуудые огтолон хааха; гэхэ зуура бүхы хонидые хээлитэй болгохын тулада 20—30 хоногой болзорто хусануудые хонид соо һула табиха; хонид соо табигдаһан хусануудай үрын шанар дахин шалгажа үзэхэ, тиихэдээ тэдэниие тусхай анхарал доро эдеэлүүлхэ, харууһалха шухала; тэдэниие имагтал үдэрынь хонидтой сугтань ябуулха ёһотой.

Эндэ үшөө юу онсолон тэмдэглэлтэйб гэхэдэ, отара бүхэндэ хонидой хүсэд үрэжүүлэгдэжэ, хээлитэй болоогүй байгаа һаань, энэ хэрэг эсэстэнь хүрэтэр сүм дүүргэхэ. Энэ хэрэг эмхигүйгөөр эхилһэн Баргажанай, Яруунын, Захааминай, Тарбагатайн, Ахын аймагуудай ажахынууд онсо анхарха зэргэтэй.

Хэнэйшье мэдэһээр, мүнөө үедэ хаа хаанагүй үрэжүүлгын хаһа саг гол түлэб дүүрэжэ байна. Тиимэһээ энээндэ зооветмэргэжэлтэд, аймагуудай болон үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэд онсо анхарал хандуулжа, үрэжүүлгые мүнөө дулаан байрада үнгэргэхэ шухала. Үрэжүүлэгдэжэ байһан хонидые эрхэ бэшэ 35—40 хоногой туршада пунктын дэргэдэ барижа, хээли абаагүйдынь дахин үрэжүүлхэ эрилтэ табигдана.

Тиигэбэл, ерэхэ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абаха зорилгоёо амжалта түгэс дүүргэжэ шадаха байнабди. Энээниие мартажа огто болохогүй!

Хрущев хлопок таридаг республикануудай ...рилагшэдтэй, Узбекистанай үйлэдбэридэ ...шэнэ юумэ үүсхэгшэдтэй уулзаба

... октябриин 5. (ТАСС). ... республикануудай ...дэй, Узбекистанай ... шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй ... Нүхэр Н. С. Хрущев ... хабаадаба. Казахста... ...анай, Таджикиста..., Туркмениин, Арме... ...анай компартинуу... секретарьнууд долоон ... дүрбэдэхи жэлэй тү... ...аар бэелүүлэгдэжэ бай... ... зүблөөндэ мэдээсэбэ. ... областиин Чустска ... секретарь М. Бабаханов, ... районой «Политотдел» колхозой түрүүлэгшэ Ман Гым Хван, тус колхозой гэшүүн, оронойманай суута кукурузашан Любовь Ли, Социалис Ажалай Герой гурба дахин болоһон Хамракул Турсункулов, Ташкентскэ областиин «Ленинизм» колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Абдулла Артыков гэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев зүблөөндэ ехэ үгэ хэлэбэ. Зүблөөндэ хабаадагшад нүхэр Н. С. Хрущевой үгые ехэ һонирхолтойгоор шагнаа.

НАМАРАЙ ПААР—БАЯН УРГАСЫН ЭХИН

Манай «Сибиряк» колхозойхид ороо**һ**о таряа болон хүдөө ажахын бусад ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхын тула горьтой хүдэлмэри ябуулна. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар шухала хэмжээ ябуулгануудые хараалһан КПСС-эй ЦК-гай март һарада болоһон Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй танилсажа, таряалангай газарые зүбөөр хубаарилжа, пропашной түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэ гэлсэһэн байгаабди. Тиихэдэ ургаса ехээр үгэдэг шэнэ ургамалнууд түрүүшынхеэ таригдажа байна.

Намарай паар гээшэ ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай. Энэ юуь дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, агротехническэ заабаринуудые наринаар сахингүй пропашной түрүү арга хэрэглэхын аргагүй юм. Саашадаа эртын паар хороожо, полинуудтаа шэниисэ, пропашной ургамалнуудые ехээр тариха, намарай паар ехээр хахалжа байха болонобди. Тиигэжэ хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса ургуулха, газар таряалангаа аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ аргатай болонобди.

Эртын паар хахалалгые урда жэлэйхиһээ бага болгохо зорилго табихадаа ерэхэ жэлэйнгээ тарилгада бэлэдхэлые хайшан гээ һаа, һайнаар үнгэргэхэ, газар таряалангайнгаа шэнжэ шанарые хаража, ямар ургамалнуудые хэды шэнээнээр тариха тухайгаа зүбшэжэ байнабди. Манай колхозой гэшүүд ерэхэ жэлдэ бүри баян ургаса ургуулха зорилготой.

Тиихынгээ хажуугаар колхозной мал ажал эрхилдэг тула нэн түрүүн тэжээлэй ургамалнуудые, богони болзорто эдеэгээ хүсэдэг ургамалнуудые горьтой тариха юм. Энэ жэлдэ манай колхоз ургаса ехээр үгэдэг саахарай свёкло, хартаабха бүри ехээр тариха аргагүйдөө һэн. Хартаабха бүхыдөө 280 гектарта таригдаа. Эдээниие олон гектарта таряад, тусхай техникэ зэмсэггүй дээрэһээ хуряажа үрдихэгүй байгаабди. Тиимэһээ обёос, горохтой холижо нилээд олон гектар газарта таряабди. Нютагаймнай эрхэ байдалда тааража ургаа. Тэрэнээ июль һарын һүүл, августын эхеэр силостэ хуряажа абаабди. Энээнэй ашаар хэдэн зуугаад гектар газар намар эртэ сүлөөлэгдэжэ, паар болгогдожо хахалагдаба.

Ажахыдамнай эдлэгдэдэг бүхы таряалангай 15—16 процентдэ тэжээлэй ургамалнууд таригдана. Тэдэ полинууд намар эртэ паар болгогдожо хахалагдаад, удаа дары лущени хэгдэдэг, борнойлогдодог юм. Һайнаар, гүнзэгыгөөр хахалагдаад, жэгдэлэгдэһэн намарай паар дээрэһээ үндэр ургасын абтадаг байһаниинь элеэр харагдана. Энэмнай иимэ баримтануудаар гэршэлэгдэнэ. Һүүлэй 2—3 жэлэй туршада манай колхоз намарай эртын паар хахалдаг байгаа. Июль, август һарада хахалагдаһан паар дээрэ буртаг үбһэн түргөөр ургажа үндэһэлнэ бшуу. Тиигээд сентябрь һарада лущени хэгдэжэ, мүн борнойлогдожо, полинууд буртаг үбһэнһөө сэбэрлэгдэнэ. Энээнтэй хамта эртэ хахалагдаһан паар шииг нойто ехэтэй байдаг. Намартаа хура бороон ехээр ороно ха юм. Энэнь ургасада ехэ нүлөө үзүүлнэ гээшэ. Жэшээлхэдэ, Такуренскэ отделениин гурбадахи полидо (9 политой севооборот) июль һарын һүүл, августын эхеэр паар хахалагдажа, үнгэрһэн хабар тарилга хэгдэһэн байгаа. Тэндэһээнь гектар бүриин 27 центнер шэниисэ хуряагдаа бшуу. Тиихэдэ нэгэдэхи полидонь урда жэлэйхиһээ га бүриин 9 центнерээр ехэ ургаса абтаа. Еловско отделениин гурбадахи полидо (7 политой севооборот) намар эртэ хахалагдаһан паар дээрэ хартаабха тарихадань гектар бүриин 85 центнер ургаса хуряагдаа. Мүн энэ полидо таригдаһан ногоон һолоомо (июль һарада хуряагдаһан) га бүриин 130 центнер ургаса үгөө.

Намарай эртын паарай ашагтай байһаниень мэдэржэ, мүнөө жэлдэ горьтой хүдэлмэри ябуулбабди. Бүри июль һарада колхоздомнай 280 гектар, тиихэдэ август һарада 1842 га намарай паар хахалагдаа. Сентябриин 10 болотор хоёр мянга гаран гектар газар хахалагдаад байгаа. Июль—август һаранuудта хахалагдаһан паар мүнөө лущени хэгдэжэ, борнойлогдожо абтанхай. Хожом хахалагдаһан газараа хүйтэ оротор элдүүрилхэ байнабди.

„Үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэлэй хэмжээнүүдэй нэгэн байһаниие хараадаа абажа, колхоз, совхоз бүхэндэ хабар таригдаха ургамалнуудай бүхы талмай дээрэ намарай паар хахалдаг болохо..."
(КПСС-эй ЦК-гай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1962 оной июлиин 18-най тогтоолһоо.)

Мүнөө жэлдэ хахалагдаһан паарнай үшөөл багадаха байна. Тиимэһээ намар орой болотор, газарай хүрэтэр паар хахалха зорилготойбди. Яахадааб гэхэдэ: намарай паар гээшэ баян ургасын үндэһэниинь болоно. Энэ хадаа пропашной арга нэбтэрүүлхэдэ шухала удха шанартай. Хоёрдохёор—намар хахалагдаһан паар шииг нойто ехэтэй байдаг. Хабартаа тэрэ дахин хахалагдадаггүй юм. Тиимэ газарта тарилга хэхэдэ буртаг үбһэншье урганагүй. Бага зэргэ байгаашье һаа, тэрэнь хабар борнойлго хэхэдэ үгы болошодог. Тиимэһээ тарилгые нилээд хүнгэлнэ, ажахынуудта хабарай хүдэлмэриие богони болзорто үнгэргэхэ арга олгоно.

Намарай паар хүдэлмэриин халуун хаһада үнгэргэгдэнэ ха юм. Тиимэшье һаань, аргыень оложо энэ хүдэлмэриие ябуулнабди. Ажалаа ямараар эмхидхэнэбибди гэбэл, манай колхоз эртын паарые июлиин тэн багта силостэ тариһан ургамалнуудай хуряагдажа абтахада хахалжа эхилнэ.

Энэ жэлдэ паар хахалалгые бэлэдхэлтэйгээр угтаабди. Энэ шухала хүдэлмэридэ «С-80», «С-100» тракторнууд хабаадуулагдаа. Мүн хүдэлмэриин халуун хабада механизаторнууд гол хүдэлмэреэ үдэртөө хээд, һүниндөө паар хахалхаяа гарадаг байгаа. Паар хахалалгада ябаһан механизаторнууд ажалайнгаа түлөөһые тогтоогдоһонһоонь 40 процентээр дээгүүр абадаг, лущени болон борнойлго хэһэн механизаторнуудта түлөөһэн 20 процентээр ехээр түлэгдэдэг байгаа. Иигэжэ ажаллахадаа тэдэнэр урма зоригтойгоор хүдэлөө бшуу.

Мүнөө үедэ манай колхоздо хамта 3 мянга гаран гектар, тэрэ тоодо 2 мянган гектар намарай эртын (сентябриин 10 болотор хахалагдаһан) паар хахалагданхай. Тиигэжэ ерэхэ жэлэй тарилгада бэлэдхэл болгон бүхы таряалангай газарай 60 процентые паар болгобо гээшэбди.

Хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ талаар парти, правительствынгаа табиһан шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай артелиинхид социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, Агууехэ Октябриин 45 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтажа байнхай.

Н. Домышев,
Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хориин аймагай Удын совхозой гурбадахи фермынхид намарай паар хахалжа байна. М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

Политическэ hуралсалай шэнэ жэл эхилбэ

Мэргэжэл мэргэжэлээрээ hуралсахань

Манай аймагай колхоз болон совхоздо, промышленна предприятинууд ба эмхи зургаануудаар теоретическэ семинарнууд, кружогууд, политическэ болон экономическа hургуулинууд бии болгогдоо. Мүн бэеэ даагаад hуралсаха хүнүүд тодорхойлогдоо.

Мүнөө жэлдэ манай эндэ эгээ түрүүшынхеэ механизаторнуудай, hаалишадай, хонишодой болон кукурузашадай hураха дүрбэн аймагай хэдэн hургуули нээгдэхэнь. Тэндэ hуралсагшад хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэл шудалха, тэрэнние ажал хүдэлмэридөө хэрэглэхэ, нэбтэрүүлхэ тухай хэлсэхэ байна. Механизаторнуудай hургуулиин хэшээл «Сельхозтехникын» Сэлэнгын отделениин клуб соо, тиихэдэ hаалишадай хэшээл Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ фермын улаан булан соо болохо. Аймаг соохи хонишодой hургуули Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо нээгдэхэ, кукурузоводуудай «Селенгинский» совхоздо ерэжэ hураха байна.

Колхозуудай комплексно бригаданuудай бригадирнууд, совхозой фермэнүүдые эрхилэгшэд, колхозой түрүүлэгшын орлогшонор хүдөө ажахын экономико шудалха арадай университетдэ hуралсаха юм. Мүн партиин райкомой, аймгүйсэдкомой болон бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй hуралсаха экономическа семинар нээгдэхэ. 1962 — 1963 онуудай hуралсалай жэлдэ бүхы аймаг соомнай 5 мянгаад шахуу хүн hуралсаха, тэдэнэй тоодо 1670-аад коммунистнууд, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ байна.

Энэ жэлдэ хүдэлмэришэн, хүдөө залуушуулай дунда hургуулинуудта hурадаг хүнүүд хэзээ хэзээнэйхиhээ олон болоо. Тиихэдэ дээдэ ба дунда мэргэжэлтэ болохын тула техникумүүд, институдуудта 300-гаад хүн hуралсана.

Коммунистнуудай, партийна-бэшэ хүнүүдэй политическэ hуралсалыень эмхидхэхэ 130-аад пропагандист хүдэлнэ. Эдэнэй олонхинь дээдэ hургуулитай, пропагандистын ехэхэн дүй дүршэлтэй коммунистнууд. Мүнөө жэлдэ колхозой түрүүлэгшэнэр, предприятиин хүтэлбэрилэгшэд кружогууд болон теоретическэ семинарнуудай пропагандистнар болонхой. Жэшээнь, «Селенгинский» совхозой директор нүхэр Н. А. Мельников, «Улаан Оронго» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр М. Д. Цыренов хүдөө ажахын экономико шудалха семинарнуудые хүтэлбэрилхэ юм.

Партиин райком hуралсалай жэлэй эхилхэhээ урид аймагайнгаа бүхы пропагандистнарые суглуулжа, семинар үнгэргөө. Тэндэ теоретическэ, методическа лекцинүүдые эмхидхэhэн байнабди.

«Улаан Оронго» колхозой партийна организаци (секретаринь нүхэр Хэшигтуев) коммунистнуудай, партийна-бэшэ хүнүүдэй политическэ hуралсалда hайнаар бэлдэнхэй. Энэ колхоздо хүдөө ажахын экономико, коммунис хүмүүжүүлгын асуудалнуудые шудалха хоёр семинар, КПСС-эй түүхэ ба уласхоорондын байдал үзэхэ гурбан кружок бии болгогдоо. Мүн дээдэ ба дунда hургуулида заочноор hурадаг хүнүүд мүнөө жэл бүри олошороо. Колхозой партийна комитет политическэ гэгээрэлэй кабинет бии болгожо, кружогууд, семинарнуудта ябажа, hурагшадта нилээд ехэ туhа хүргэхэ байха.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо 12 кружок бии болгогдонхой, 200-гаад хүн hурахаар хараалагдана. Карл Марксын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта политическэ кружогууд болон семинарнуудта hураха хүнүүд мүн лэ нилээд нэмээ.

Промышленна предприятинууд, эмхи зургаануудта политическэ hуралсалай шэнэ жэл эхилбэ. Кружогуудта түрүүшын хэшээлнүүд болоо. Гусиноозёрскын ТЭЦ-тэ промышленна экономико шудалха кружогой түрүүшын хэшээл hайнаар үнгэрөө. Пропагандист нүхэр Домнина республикын промышленностиин хүгжэлтэ тухай хэлэхэ зуураа, өөрынгөө предприятиин амжалта ба саашанхи хүгжэлтэ тухай хөөрэжэ үгөө. Кружогто hурагшад ехэ hонирхожо шагнаба.

Сэлэнгын райпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд совет худалдаа наймаанай экономико шудалжа эхилээ. Тиихэдээ ой модоной предприятинуудай коллективүүдтэ экономико шудалжа эхилбэ.

Партиин райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет пропагандистнуудта туhаламжа болгон номой витринэ, тусгаар папкануудые эмхидхээ. Тэдээн соо методическа болон бэшэ материалнуудые оложо уншахаар юм. Һуралсалай жэл соо үзэжэ гараха темэ, номууд пропагандистнарта үгтөө.

Партиин райком аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые хүдөө нютагуудай, промышленна предприятинуудай түрүүшын хэшээлнүүдтэ байлсуулаа. Политическэ hургуулиин, кружогуудай түрүүшын хэшээлэй дүн hаядаа райкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ.

Политическэ hуралсалай кружок, hургуули болон семинарнуудые бии болгохо, тэдэнэй хүдэлмэрине эмхидхэхэ талаар дутагдалнууд манайда үшөөл олон. Зарим партийна организацинууд бэеэ даагаад hурадаг хүнүүдтэ ямаршье туhаламжа үзүүлнэгүй, хүргэхэшье гэжэ оролдодоггүй байна. Энээн тушаа бидэ, райкомой хүдэлмэрилэгшэд, хэмжээ абаха ёhотой болоод байнабди.

Б. Ширеторов,
КПСС-эй Сэлэнгын райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша.

ЭКОНОМИКЫН ЭРДЭМ УЛАМ ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ

КПСС-эй XXII съездын гарган түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ пропагандистнуудай үмэнэ харюусалгатай зорилго табигданхай. Коммунис үзэл бодолтой, ушар ёhо мэдэхэ, hайн hайхан сэдьхэлтэй шэнэ хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гээшэ мүнөө үе сагта партиин үмэнэ табигдажа байгаа гол шухала зорилгонуудай нэгэн мүн. Партийна hуралсал хадаа энэ зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ гол шухала үүргэтэй. Яруунын аймаг дотор үнгэрэгшэ жэлдэ элдэб түхэлэй 94 кружок, hургуули, семинар хүдэлөө юм. Эдээндэ 2 мянга шахуу хүн hуража гараа. Мүн үдэшын дунда hургуулида, институдта, тусхай дунда hургуулинуудта заочноор олон хүн hураа. Зуу гаран нүхэд пропагандистаар хүдэлөө. Эдэнэр пропагандистын дүй дүршэлтэй болонги, урдаа табигдаhан зорилгоёо дүүргэнэ. Яруунын совхозой главна ветеринарна врач А. В. Паршин хүдөө ажахын экономико шудалха семинар 2 жэл соо хүтэлбэрилжэ байна. Энэ семинарта hурагшадай олонхинь совхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд юм. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл ба түйлалтануудые шудалхаhаа гадна, тус семинарта экономикын асуудал, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха тухай, ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ ба ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тухай шухала шухала асуудалнуудые үзэhэн байха. Ямаршье темэ үзөө хадаа, совхозой бодото байдалтай нягта холбоотойгоор семинарынь үнгэргэгдэдэг. «Дружба» колхозой дэргэдэхи хүдөө ажахын экономико шудалдаг семинарые главна агроном нүхэр Дамбиев хүтэлбэрилдэг байгаа. Һуралсалай жэлэй үе соо эндэ арба гаран хэшээл болоо.

Дунда ба найман жэлэй hургуулинуудай дэргэдэ коммунис хүмүүжүүлгын семинарнууд хоёр—гурбан жэл соо хүдэлөө юм. Гүндын, Витимэй, Нарhатын дунда hургуулинуудай багшанар В. А. Токарева, Н. И. Бурдуковская, А. Г. Терентьева гэгшэд багшанарай hуралсал hайнаар эмхидхэжэ шадаа. Үльдэргын найман жэлэй hургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэhэн багшанарай hуралсал мүн лэ үрэ ехэтэй байгаа.

Коммунис хүмүүжүүлгын семинарнуудта ехэнхидээ багшанар hуралсадаг. Эдэнэр бултадаа эрдэмтэй зон. Тиимэhээ энэ жэлдэ олон hургуулиин дэргэдэ марксистско-ленинскэ философи шудалха кружогуудые байгуулхаар hанамжалагдаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө ажахын үйлэдбэри шудалха 34 кружок хүдэлөө hэн. Мүнөө жэлдэ иимэ 46 кружок байгуулагданхай. Эдээндэ мянгаад хүн hуралсаха. Совхозуудай хүдэлмэришэд, колхознигууд экономикын эрдэм шудалха хүсэлэнтэй болонхой. Абадаг продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ажахын тоосоо эрхилхэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй түйлалта нэбтэрүүлхэ мэтын шухала асуудалнуудые хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд hайса мэдэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Эдэ кружогуудта гол түлэб хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, колхоз, совхозой үйлэдбэри мэдэхэ хүнүүд пропагандистаар томилогдонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ Нарhатын совхозой хоёрдохи фермын пропагандист С. Ж. Ширабон, «Коммунизм» колхозhоо нүхэр Аюшин болон бусад hайнаар хүдэлжэ, hурагшадтаа хүндэтэй болонхой. Экономикын эрдэм шудалхатаяа хамта энэ жэлдэ өөрынгөө колхоз, совхозой экономико үзэхэ гэжэ шиидээбди.

Мүн партиин түүхэ шудалха 14 кружок, улас түрын байдал шудалха 25 кружок, коммунис хүмүүжүүлгын 8 семинар болон бусад түхэлэй hуралсал эмхидхэгдэхэ юм. Пропагандистнууд томилогдоо.

Байгша оной октябриин 15-hаа hуралсалай шэнэ жэл эхилхэнь. Партийна организацинууд, бүхы пропагандистнар энэ үдэртөө бэлдэжэ байна. Гэхэтэй хамта политическэ hуралсалда шадаал hаа олон хүниие хабаадуулха хэмжээнүүд абтажа байнхай. Ажалша хүн бүхэн эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлэн hуралсаха ёhотой.

Е. Золтоев,
КПСС-эй Яруунын райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша.

Түрүүшын хэшээл hайнаар үнгэрөө

Урда жэлэйхидэл адляар паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд экономико шудалха гэжэ шиидэбэ. Мүнөө жэлдэ заводой цехүүд, участогуудта 32 тиимэ кружок, семинар хүдэлхэ. Гадна экономикын эхин шатын 84 hургуули нээгдээ. Хамтадаа 3500-гаад хүн экономикын эрдэм шудалхань.

Коммунис партиин алдарта түүхэ, философи шудалха дуратайшуул мүн лэ олошоронхой.

Сентябриин 5 ПВЗ-дэ политическэ hуралсалай үдэр байгаа. Бүхы кружогууд, семинарнуудай, hургуулиин түрүүшын хэшээл болобо. КПСС-эй түүхэ шудалдаг кружогой (пропагандист нүхэр Тороков) түрүүшын хэшээл илангаяа эмхитэйгээр үнгэрөө. Энэ кружогто котельнэ цехэй хүдэлмэришэд hурадаг. Мүн булад шудхадаг цехэй партийна организациин бүхы гурбан кружок, нэгэ семинарай хэшээл эмхитэй hайнаар үнгэрөө.

Г. Бердников,
ПВЗ-гэй парткомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша.

Эгээн залуу предприятида

Ноохо угаадаг фабрика залуу предприятинуудай нэгэн юм. Эндэхи партийна организациин дэргэдэ мүнөө жэл промышленностиин экономико шудалха нэгэ кружок нээгдэбэ. Фабрикын директор А. П. Рычкова өөрөө пропагандистаар томилогдонхой. Үсэгэлдэр кружогойнь түрүүшын хэшээл болобо.

Кружогтонь 36 хүн hуралсаха, тэдэнэй 34-иинь түрүүшын хэшээлдэ байба. Һуралсалайнгаа шэнэ жэлдэ эндэхид hайнаар бэлдээ: хэшээл болохо таhаг зохидоор түхеэрэгдэнхэй, hурагшадынь бултадаа ном дэбтэртэй болонхой. «Коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулха хэрэгтэ социалис промышленностиин үүргэ» гэhэн түрүүшын темээр пропагандист хөөрэжэ үгэбэ.

Д. Шагдуров.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1962 оной октябрийн 7.

Социалис уялгын дүүргэлтэ шалганабди

Урагшаа дабшахын орон гэдэргээ сухарина

Мүнөө жэлэй эрхэ байдалые нёдондонойхитой жэшээлхээр бэшэ. «Бэлшээримнай муу, малай эдихэ юумэн хаанашье үгы» гэhэн шалтаг хэншье урдаа бариха үндэhэгүй. Юуб гэхэдэ, энэ жэл хура бороо ехэтэй байжа, газарай гараса хэзээ хэзээнэйхиhээ hайн. Ажахы бүхэндэ hү hаалияа улам дээшэлүүлхэ арга боломжо дүүрэн бии байгаа. Гэтэр Мухар-Шэбэрэй аймаг hү hааха, гүрэндэ худалдаха талаараа жэл бүри урагшаа дабшахын орондо гэдэргээ сухарина.

Хэрбээ 1958 оной октябриин 1-нэй байдалаар аймаг бүхыдөө 66,1 мянган центнер hү hаажа, тэрэнэйнгээ 54 мянгыень гүрэндэ худалдаhан байбал, энэ жэлэй сентябриин 20-ной мэдээгээр 58 мянган центнер hү hаажа, 44 мянгыень гэхэ гү, али 4 жэлэй үнгэрөөд байхада, гүрэндэ 10 мянган центнер hү бага худалдаа. Үнеэн бүриhөө хэды шэнээн hүн hаагданаб гэбэл, тэрэ үедэ 1238 литр байhан hаа, мүнөө арайхан гэжэ 834 литртэ хүрөө. Гадна энэ үе соо үнеэдэй тоо ажахынуудта яhала олошороо, ажалшье оньhожоруулагдаа.

Мухар-шэбэрэйхид долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ гүрэндэ 81,1 мянган центнер hү, 42,6 мянган центнер мяха, 5500 центнер ноохо худалдаха уялгатай. Хэлэhэн үгэдөө хүрэхэ, абаhан уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэнь шахардуу байдал тохёолдобо. 9 hарын дүнгөөр гүрэндэ hү худалдаха жэлэй түсэб 60-аад процент, мяхан 32 процентдэ хүрөө.

Абаhан уялгаяа дүүргэхэ арга боломжонууд ажахынуудта дүүрэн бии. Юуб гэхэдэ, урда жэлнүүдэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ үбhэ тэжээл, кукурузын силос дарагдаа. Мүн бэлшээришье hайн. Нёдондо августын 28-да аймагта түрүүшын саhан унажа, үбэлэй эхи харуулhан байбалнь, мүнөө саhанhаа байха, зарим газартаа шанга хюруушье унаадуй гэхээр. Ургамалнууд сэл хүхэ зандаа. Иимэ hайн эрхэ байдалтай байбашье, август hараhаа эхилжэ, hү hаали хараа байса доошолжо ороо. Хэрбээ август hарада аймагта сүүдхын 220 центнер hүн hаагдадаг байhан hаа, сентябрьда тэрэнь 20 центнерээр доошолоо. Энэ янзаараа ябаа hаа мухар-шэбэрэйхидтэ эшхэбтэр болохонь.

Илангаяа «Эрдэм», Суулгын совхозууд, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Победа», «Путь Ленина», «Коммунизм» колхозуудта бирагүй байдал үзэгдэнэ. Жэшээнь, аймаг соогоо эгээл томо ажахынуудай тоодо ородог Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые (түрүүлэгшэнь Е. Иванов, парткомой секретарь А. Бекешев) абаад харая. Энэ колхоздо hү hаалга, гүрэндэ худалдалга хэзээ хэзээнэйхиhээ муу, сэхыень хэлэхэдэ, 1953 оной хэмжээндэ орошоо. Колхозой гурбан фермэнүүдтэхи 920 үнеэдhээ сүүдхэдээ 20—21 центнер hүн hаагдана гэхэ гү, али үнеэн бүриhөө—2-2,5 литр болоно бшуу. Бодоод үзыт! Энэмнай намарай намжаа hэрюухэн октябрь hарын үдэрнүүд гүбэ. Одоол зунай аяма халуун, hоно батаганаанай hүүлээр үнеэдээ hүеэ нэмэхэ үе бшуу.

Ямар ушар шалтагhаа энэ колхоз аяар 9 жэл гэдэргээ бусаха болооб. Нэн түрүүн ажалай эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин hулаhаа, машинаар hааха заабарие хазагайруулhанhаа, хайша хэрэгээр хандаhанhаа болоо гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Ажахын гурбан фермэнүүдтэ үнеэ hаалга оньhожоруулагданхай. Гэбэшье hаалишад түрүүн машинаар, hүүлээрнь гараараа hаадаг гуримтай. Иигэжэ хоёр янзаар hаахадаа, hү ехээр абахаhаа байтагай, hүтэй үнеэдээ гутаана, сагhаань урид шэргээнэ.

Жэшээнь, Мунханай фермэдэхи «ёлочкодо» 80 үнеэдые нэгэ доро hаадаг, эдеэлүүлдэг, харууhалдаг байха юм. Эдэ олон үнеэдэй урда ганса хүн яажашье орожо шадахагүй, хүшэхүрэхэгүй бшуу. Тэрэ үнеэдээ дутуу ядуу hаагаад лэ орхино. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, hаалишадаа зүбөөр хубаарилжа шаданагүй. Тиихэдэнь Шэнэ барилгадахи фермэдэ хүдэлмэриин оньhожоруулагдаhаншье hаань, нэгэ hаалишан хорёод үнеэтэй байна. Тэдэнэй арбаадынь hаагдана. Мал адуулагшад hү ехээр hаахын түлөө оролдоногүй, hаалишад
нагүй. Нэгэ үдэр
гурбан үдэр амарна
даашье hайн бэлшэ
рэнгүй, болдогтой,
тай газарта хоёр фе
дые хамталаад аду

Гадна энэ жэлдэ
үнеэн бүридэ 20 тон
хөөр силос даража
гэбэшье силосээр
хооллуулнагүй ша
үглөөгүүр заа зуу хо
лэ бэлшээридэ гар

Тиин гэhээнь ганс
нэрэмжэтэ колхоздо
рин аймагай бусад
совхозуудта үнеэ
хооллуулдаг зангаар
мүнөөнhөө эхилжэ с
соонь эдюулээд, үд
hааха саг ерээ. Эдэ
тэ гурба дахин hаа
ажахынуудта олох
тэй.

Аймагай фермэ
hаалга баран оньhо
дабашье, үнеэдэй
шахуу гараар hааг
гэхэдэ, hаалишадай
түхэлэй, түхеэрэлг
аргые hайса шуда
зүбөөр, аша үрэтэ
ашаглагданагүй. Эн
ложо үнеэд энэ ар
нагүй, hаалишад
hаахые оролдоно. Э
ко» зэмэтэй бэшэ, х
хын хүтэлбэрилэгшэ
ажахын мэргэжэлтэ
Үдын нютагай үй
управлениин хүдэлм
зэмэтэй. Шэнэ т
фермэ бүхэндэ таб
энэ мэргэжэлдэ хүн
наар hургаагүй. «К
колхозой суута hаа
ра Теслевагай баян
дабарие олоной х
жо шадаагүй. Гэхэ
рим инженер, зо
«ёлочкын» материал
тэрэнэй оньhые hай
гүй. Ажабайдалда
hуури бүхөөр ээзл
кые» ажахы бүхэнд
зүбөөр нэбтэрүүл
Улаан-Үдын нютага
риин управлениин
лэгшэд онсо анхара
гүй, өөhэдөөшье энэ
hые табан хурганда
гүй байшоо. Энэнь
лоhон аймагай h
суглаанда элеэр х

Гадна ажахы бүх
лишадай ажалай т
римшуулжа, адлирх
шухала. Энэ талаа
хэгдэнэгүй. Жэлэй
зуугаад хоног үле
имэhээ үдэр хоног
фермэнүүдтэхи ажа
хэлые гуримшуулжа
мүрысөө hайнаар
үнеэдээ садатарнь
лээд, сүүдхын гур
боложе, үнеэн бү
литр hаажа, 5 литр
далдабал, аймаг
гаяа дүүргэжэ шада
оролдолго хэрэгтэй.

Б. Ж
ман

Татарай АССР-эй колхоз, совхозууд гүрэндэ 56 миллион пүүд таряа худалдаха уялга абанхай. Уялгань амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Зураг дээрэ: ороохо таряа ашаhан автомашина Казаниин элеваторта ерээд байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Харюусалгагүй ябадалай хойшолонгууд

Совет засагай үедэ манай Эхэ ороной таряашадай байдал тад ондоо болоо. Эдэнэр ажал хүдэлмэреэ хуушан сагайхи шэнгеэр монсо нэгэ морёороо, мохоо модон анзаhаар, хара хүлhөө харьюулан хэдэггүй, харин асари хүсэтэ техникын оньhон аргаар бүтээнэ ха юм. Үнэн сэхээр хүдэлжэ ябадаг хүнүүд хэды шэнээн хүндэтэй, нэрэтэй солотой болоо гээшэб!

Энээн тухай Украинын суута звеньевод, Социалис Ажалай Герой Надежда Григорьевна Заглада тон зүб бэшэнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, манай олонхи таряашад үнэн сэхээр, оролдосотой шударгыгаар хүдэлнэ. Хаанашье ошоо, хаагууршье ябаа hаа, энээниие харахат, үзэхэт. Тиигэhэнэйнь ашаар хүдөө ажахымнай жэлhээ жэлдэ хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байна бшуу.

Һаяхан Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозоор ябаа hэмди. Олонхи гэшүүдынь бүри мүнөө жэл хүдөө ажахын продуктнуудые хэзээ хэзээнэйхиhээ элбэгээр абажа, гүрэндөө ехээр худалдахын тула шармайн оролдонод. Таряа хуряалгын үедэ комбайнернууд Николай Галсанов, Даба-Самбу, Степан Батуевууд, Нимбу Цырендоржиев, Гончик Бадмаев болон бусад үдэртөө 30—45 гектар бааллагдаhан таряа суглуулнад.

— Комбайнер бүхэнэй эдээн шэнгеэр хүдэлөө hаань, таряа хуряалгаяа үни дүүргэхэ hэмди,—гэжэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Дармаев хөөрэнэ.

Тэдэ зарим комбайнернууд ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандана, түсэб дааба- ряа дүүргэнэгүй. Заримдаа колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хүдэлэсэ муутай дээрэhээ комбайнуудынь хүдэлэнгүй байха баатай болодог байба. Комбайнер Верещагин иигэжэ гомдоо hэн:

— Таряа шэрэхэ машинын үгы дээрэhээ хэдэн часаар миин байнабди. Зарим үдэр эдеэ хоол оройдоошье асарнагүй, тиимэhээ колхозой түб тосхон ошожо, үдэрөө баранабди.

Тиигэжэ иишэ тиишээ ябаhаар байтарнь саг ошожо, таряа хуряалгань ехээр удаарба. Ургаса хуряалгын эхилhээр hара хахадай үнгэрөөдшье байхада, хуряагдаагүй үшөө хэдэн зуугаад гектар таряан хэбтэнэ.

Үндэр баян ургаса абахын түлөө үнэн зүрхэнhөө тэмсэдэг хүнүүд хуряалгынгаа хүдэлмэри иигэжэ удаарyулхагүйл байгаа. Гэхэтэй хамта энэ колхозоор ябахада, мүнөө үеын таряашан хүнэй нэрэ түрэдэ таарахагүй, аараг ябадалтан хаа яа ушарна.

Хабарайнгаа тарилгые эндэхи зарим бригаданууд эмхигүйгөөр, шанар муутайгаар үнгэргөө hэн. Ургасын хойноhоо hайн харууhан хангагдаагүй. Энэ жэлэй уларилай таатай hайн байбашье, колхозой ехэнхи поли дээрэ мүртэй ургаса гараагүй. 984 гектар кукурузын 284 гектарынь юушье үгэнгүй хосороо, 300 гектар дээрэнь муу ургаса гаража, малай бэлшээри болоод дүүрээ. Тиихэдэ муугаар ургаhан 390 гектар шэниисэ, 342 гектар ешмээн, 87 гектар яарса гэхэ мэтэ силос болгогдоо.

Иимэ ехэ тарилгын хосорhон ушар колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ, зарим гэшүүдтэ hургаал болоогүй ха. Энэнь юун дээрэhээ харагданаб гэхэдэ, хамтын поли худар үмсын малай олооро орожо, таряа талха гэшхэжэ, түйбэжэ байхадань, эрид хэмжээн абтаагүй. Таряа хуряалгын эхилхэhээ урид Норбоев, Раднаева, Григорьев гэгшэдэй найман толгой үхэр Моёо нютагтахи 20 гаран гектар hайн ургасатай шэниисэ зада гэшхэhэн, эдиhэн байха. Хожомыньшье таряанда үмсын малай олон дахин оробошье, ээдынь зэмэлэгдээгүй, колхоздо ушаруулагдаhан хохидолой түлөө харюусаагүй.

Ургасаяа муу шанартайгаар, гээлтэ хоролтотойгоор хуряаhан ушарнууд үзэгдөө. Жэшээлхэдэ, хоёрдохи отделениин комбайнер Санжа Дабаев арба гаран гектар ешмээнэй хахадыень хуряангүй хаяhан байна. Баян сагаан гэжэ газарта 100 гаран гектар ешмээн сабшагдаhан аад, hара соо хура бороодо сохигдожо, ехэ гээлтэ хоролтотойгоор хуряагдаа. Энэ колхоз ургасын гараса муу гэжэ шалтаад, оройдоо 6000 центнер ороохо таряа гүрэндөө тушааhан байна. Гэхэ зуура үнгэрөөшэ хабартаа гүрэнhөө 3225 центнер шэниисэ, 4458 центнер ешмээн, 78 центнер яарса, 145 центнер горох, 2013 центнер обёос урьhаар абажа, тарилга хээ бэлэй. Хэнhээшье юумэ урьhаар абаа hаа, тэрэнээ бусаадаг ёhо гурим бии ха юм.

Нэгэдэхи отделениин тоог дээрэ мянга гаран центнер ороохон сугларhан аад, миил 400 гаран центнерынь үрэhэн болгогдохоор хаагданхай. Хоёрдохи отделениин тоог дээрэ 8 час үглөөгүүр нэгэшье хүн үгы, харин үмсын 30-40 толгой хонид, 4-5 бодо гахай таряаень эдижэ, гэшхэжэ байбад.

Иимэ дутагдалнууд юун дээрэhээ гаранаб гэхэдэ, колхозой партийна организациин ажалшадай дунда политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муугаар ябуулна. Н. Г. Загладын бэшэгээр мүнөө хаана яанагүй ехэ хөөрэлдөөнэй болоожо байхада, эндэхи олохон колхознигууд тэрээн тухай оройдоошье дуулаадүй байhаар.

Ц. Субанов,
манай тусхай корр.

Бэшэгүү
долоон

1957 онhоо хойшо
орон дотор «Бэшэ
лоон хоног» үнгэрг
лонхой. Шухала у
тай энэ хэмжээ ябу
эй арадуудай хоор
боо барисаан, дүй д
культурын ургалта
намжа, дурадха
абалсалгада зо
Энээнhээ гадна, хэл
ной хүдэлмэришэд
ажалшадай бэшэг
ехэ анхарал ханду

Байгша ондо «Б
лоон хоног» октябр
болотор үнгэргэгд
лагдана.

Улаан-Үдэ хотын
боон жэлhээ жэлд
жэжэ байдаг. Жэшэ
Дээдэ-Үдэдэ хэлхе
гансахан предпри
аад, мүнөө тэрэмна
роо олошорhон, ти
унаагаар дамжуул
шэг тамгамнай ма
самолёдоор эльгэ
hониинь мэдээжэ б

Коммунис ажала
тиин хүндэтэ нэрэ
лөө тэмсэжэ бай
Үдын хэлхеэ холбо
рынхид 1962 ондо
нэйхиhээ бэрхээр
hарынгаа түсэб ул
гэнхэй. Коммуни
ударнигай нэрэ со
hэн нүхэд, бэшэг
галюк, Сурина, Фе
кацкая болон буса

Эдэ үдэрнүүдтэ
бооной хүдэлмэри
шэгүүдэй долоон х
хи гуримтайгаар
тула бэлэдхэжэ ба

Улаан-Үдын Хэлхе
ной конторын на

Совет-Монгол хани барисаанай hара

А. У. ЖАХАЛОВ,
Совет-Монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадтахи отделениин правлениин түрүүлэгшэ.

***

...дай Республикада мү-...монгол хани барисаанай ...Энэ хадаа манай монгол ...жэл бүри эмхидхэдэг зан-...болонхой. Социализм бай-...ха аха дүү Монгол арадай ...хи ехэ шухала зүйл бо-... Жэлhээ жэлдэ улам бү-...түүлжэ байhан совет ба ...удай аха дүүгэй хани ...саашадаа хүгжэн бэхи-...жэл бүри үнгэргэгдэдэг ...най hара ехэ үүргэтэй

...рад өөhэдынгөө баяд но-...ой орондо эзэрхэжэ бай-... хархис этэгээдүүдтэй ...гадна, мүн Советскэ Рос-...hээ намнагдаhан хаан-...генералнуудтай тэмсэл ...болоhон юм. Эгээл энэ ...Монголой ханинарта со-...дүүгэй туhаламжа үзүү-... Улаан армиин частьнууд ...юм.

...нуудтэ бии болоhон совет ...арадуудай хани барисаан ...гөө. Совет, монгол ара-...дын дайсан — империа-... фашистска Германида ...hэн хамтын тэмсэлдэ ...барисаан улам батадхагдаа. ...волюционно партиин уда-... монгол арад социализм ...түлөө тэмсэлдээ бэрхэ-...hаа, алдарта зам гаталан ...ол орон хадаа экономиче-...турна талаараа Азиин ...эгээл гээгдэнги оронуу-...байhан юм. Эндэ промыш-...нна байгаагүй, газар та-...хилдэггүй hэн. Энэ орон ...уули үгы олонхи ажалшад ...мэдэхэгүй байhан юм.

...Арадай Республикын бии ...гуушын үдэрhөө эхилээд ...экономико ба соёл куль-...хөөхэ хэрэгтэнь, социа-...гадань монгол арадта ...туhаламжа үзүүлжэ бай-...ые үзүүлнэ. Дэлхэй дээрэ ...дын социалис гүрэн — ...юзай туhаламжаар монго-...дынхиар мүнөө үеын про-..., транспорт, хэлхеэ хол-...болонхой. Социалис лагериин ...най туhаламжаар про-...ть амжалтатайгаар хүгжэ-...э оронние индустриальна ...он болгожо байна. Гурба-... жэлэй түсэбэй ёhоор ой-...нуудта промышленна олон

предприятинууд баригдахаар хараалагдана. Тэрэ тоодо Дархан станциин район шадар хэдэн олон промышленна предприяти баригдаха юм. Табан жэлэй турша соо промышленна продукци 2,1 дахин ехэ болохо юм. Орон дотор хүдэлмэришэн анги, инженернүүд, техникүүд урган гараа.

Монгол ороной хүдөө ажахыда мүн лэ үндэhэн хубилалтанууд болоhон байна. Гүрэнэй томо ажахынууд байгуулагданхай. Арадууд хамтын ажахыда (хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд) нэгэдэнхэй. Монгол орон гээшэмнай хүгжэнги мал ажал эрхилдэг, мал ажалай продукци ба түүхэй эд гаргадаг гэжэ үеын үедэ суурханхай. hүүлэй жэлнүүдтэ мүн газар тарялланшье хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байна. 300 мянган гектар шэнэ газар ашаглаhанай ашаар гүрэнэй ажахынууд ба хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд хэдэн зуу мянган гектарта орооhото ургамалнуудые таридаг боложо, гүрэнэйнгөө хэрэглэмжые орооhо тарялагаар хүсэд хангадаг болонхой. Гүрэнэй ажахынууд ба хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд Советскэ Союзай хүсэн түгэс техникэ — тракторнууд, комбайнууд, хүдөө ажахын бусад машинануудаар зэбсэглэжэнхэй, мэргэжэлтэй болоhон механизаторнуудтай юм. Нүүдэл малшад ябаhан хүнүүд мүнөө трактористын, комбайнерай мэргэжэлтэй болонхой, хүдөө ажахын оньhон техникэ шудаланхай. Энэ жэлдэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд орооhото ургамалнуудай hайн ургаса ургуулаад, хуряалгын болон хүдөө ажахын намарай бэшэ хүдэлмэрие амжалтатайгаар ябуулжа байна.

Ойрын жэлнүүдтэ орон дотор 600 мянга гаран гектар шэнэ газар ашаглахаар хараалагданхай, тиихэдэ хахалагдадаг газар миллион шахуу гектар болохо гэхэ гү, али 1960 онойхидо орходоо гурба дахин ехэ болохо юм.

Промышленностиин хурдан түргэнөөр хүгжэхэтэй хамта мүн гурбадахи табан жэлэй үедэ (1961—1965 онууд) үшөө ехээр хүгжөөгдэхөөр хараалагдаашье hаань, үшөөл удаан еаг еоо хүдөө ажахы хадаа МНР-эй экономикодо гол hуури эзэлхэ байна. Эгээл иимэhээ 1961 оной июль hара соо болоhон МНРП-гэй XIV съезд хүдөө ажахые хүгжөөхэ, ороной ажахын шиидхэхы hалбари—мал ажал хүгжөөхэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулhан байна. Мал ажалые олзо ехэтэй hалбари болгохо зорилго табигданхай. Энээнтэй хамта иимэ асуудалнуудые, жэшээнь мал ажалда үбhэ тэжээл ехээр бэлэдхэдэг болохо, уhалууриин hубаг канавануудые барижа, гүнзэгы худагуудые малтажа, бэлшээриин ба сабшалангай газар уhалха мэтын асуудалнуудые шиидхэхэ байна. Газар тарялан эрхилэн хүгжөөхэ гээшэ мал ажалда үбhэ тэжээл ехэдхэхэ арга нүхэсэлнүүдэй нэгэн болохо, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, мал ажалые ороной ажахын үнэхөөрөө олзо доход ехэтэй hалбари болгохо арга нүхэсэл мүн болоно. Монголой арадууд шадабари ехэтэй малшад юм. МНР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мүнөө үедэ хамтын ехэ ажахынуудта нэгэдэнхэй.

Соёл культурые, эрдэм ухаае, литература, искусствые хүгжөөхэ, ажалшадай элүүр энхые сахиха талаар монгол нүхэднай ехэ амжалтануудые туйлаа. Энээгээрнь омогорхохоор. МНР-тэ долоон дээдэ, хэдэн арбаад тусхай дунда hургуулинууд бии. Хүн зонойнгоо үзэг бэшэг мэдэсын талаар МНР Европын олон түрүү капиталис оронуудые ахижа гаранхай. МНР-эй Наукануудай академиин хүтэлбэреэр научно-шэнжэлхы ехэ хүдэлмэри орон дотор ябуулагдана. Литература, искусство ехээр хүгжөөгдэнэ. Монголой хүн зон урдань нүүдэл, нүүдэл шахуу байдалтай байhан юм. Мүнөө үедэ орон дотор хото городууд, хүдэлмэришэдэй hууринууд бодхоогдоно. Мүн гүрэнэй ажахынуудай, хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй түбүүд бии болгогдоно. Республикын ниислэл Улаан-Баатар гоё hайхан хото, ороной промышленна, соёл культурын ехэ түб болгогдожо байна. Сүхэ-Баатар, Чойбалсан гэдэг хотонууд, хүдэлмэришэдэй hууринууд Налайха, Дархан болон бусад ургэдхэгдэнэ.

МНРП-гэй XIV съездын зааhанай ёhоор, Монгол хадаа социалис общество эсэслэн байгуулха шэнэ шатадаа оробо. Энэ шэнэ шатада социализмын материально-техническэ үндэhэ hуури бии болгохо хэрэг бүхы талаhаань хүгжөөн бэхижүүлэгдэхэ юм. Монголой Арадай Республикые хүгжөөхэ, социализм байгуулха, национальна экономикые, монгол арадай байна байдалые улам hайжаруулха хэрэгтэ гурбадахи табан жэлэй түсэб шухала удхатай.

Бүхы совет арадтай хамта коммунизм байгуулжа байhан совет Буряадай ажалшад hайн хүршэнэрөө, нүхэдтөө ехэ амжалтануудые хүсэнэ.

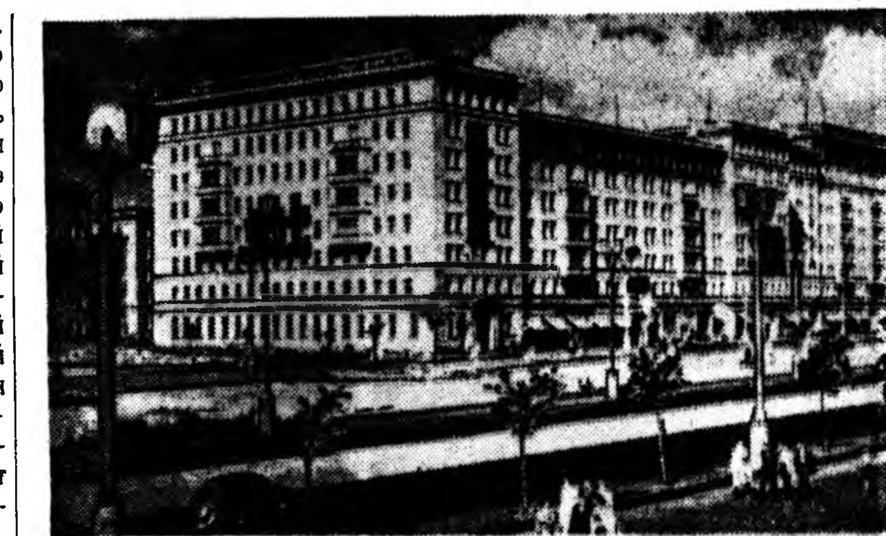
Совет-монгол хани барисаанай hара Монголой Арадай Республикада үнгэргэгдэжэ, Советскэ Союзай, коммунизм байгуулжа байhан совет арадай амжалтануудтай, КПСС-эй XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэй, КПСС-эй Программатай МНР-эй үргэн олон ажалшадые танилсуулха. Иигэжэ совет-монгол хани барисаанай hара совет, монгол арадуудай хоорондохи аха дүү ёhоной хани барисае бэхижүүлгэдэ зорюулагданхай. Пролетарска интернационализмын гуримуудые нарин сахихаар ажалшадые хүмүүжүүлхэдэ совет-монгол хани барисаанай hара туhа нэмэри болохо.

Совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй түсэбүүдэй ёhоор, монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй Буряадай таhаг элдэб хэмжээнүүдые бэелүүлхээр хараална. Тиигэжэ хилэ шадар байдаг манай ажалшад Монголой Арадай Республикын хилэ шадарай ажалшадтай хэды дахин уулзаха. Манай промышленно предприятинуудай, колхозуудай, совхозуудай түрүүшүүл, мүн МНР-эй ажалшадай коллективүүдэй түлөөлэгшэд тэндэ үгэ хэлэхэ юм.

Буряадуудай, монголнуудай хоорондохи хани барисаан, нягта харилсаа холбоон үнинhөө хойшо тогтоогдонхой. Октябриин Агууехэ социалис революциин, Монголдо арадай революциин илаhанай hүүлээр хани ёhоной харилсаа холбоон шэнэ үндэhэ hуури дээрэ улам ехээр бэхижээ. Аха дүү ёhоор бэе бэедээ туhалалсаха, ажахын, соёл культурын байгуулалтадахи дүй дүршэлөө хани ёhоор андалдан абалсаха үндэhэ hуури дээрэ энэ хани барисаан хүгжөөгдэнэ. hүүлэй жэлнүүдэй туршада энэ харилсаа холбоон, хани барисаан улам бэхижүүлэгдэнэ, хүгжөөгдэнэ. Совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадай таhагай правлениин хүдэлмэри энэ талаар горьтой туhа нэмэри оруулаа. Совет, монгол арадуудай аха дүү ёhоной хани барисае бэхижүүлхэ, социализм, коммунизм байгуулгадаа туйлаhан амжалтануудтайгаа хоёр оронойнгоо арадуудые танилсуулха, ажахын, соёл культурын байгуулалтадахи дүршэлөө андалдан абалсаха зорилго совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадай таhагай правлени табина.

„СОВЕТ АРАДАЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛДЭ hУРАХА ХЭРЭГ ИЛАЛТА ТУЙЛАХА ГЭhЭН УДХАТАЙ!"

МОСКВА, октябриин 5. (ТАСС-ай корр.). «Советскэ Союзтай аха дүү ёhонойнгоо харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ талаар үйлэдбэриин дүй дүршэл андалдаха гээшэ ехэ удха шанартай. Шэнэ юумэ үүсхэдэг совет хүнүүдэй дүй дүршэлые нэбтэрүүлhэнэй ашаар Германиин Демократическа Республикын арадай ажахыда hүүлэй хоёр жэлэй туршада 370 миллион маркын алмалта хэгдээ» гэжэ герман-совет хани барисаанай бүлгэмэй нэгэдэхи секретарь Курт Хойтехауз ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлбэ. «Совет арадай дүй дүршэлдэ hураха хэрэг илалта туйлаха гэhэн удхатай!» гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Германиин Демократическа Республикын байгуулагдаhаар октябриин 7-до 13 жэл гүйсэбэ. Зураг дээрэ: Берлин. Ажалшадта зорюулагдаhан гэр байранууд.

АДН-эй — ТАСС-ай фото.

Герман-совет хани барисаанай бүлгэмдэ 3 миллион хахад хүн зон хабаададаг. Хүдэлмэришэн, таряашанай түрүүшын немец гүрэнэй экономическа үндэhэ hууринуудые бэхижүүлхын түлөө энэ бүлгэм горьтой хубита оруулна. Тиигэжэ Советскэ Союзай үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые нэбтэрүүлнэ гэжэ ГДР-hээ ерэhэн айлшан мэдээсэбэ.

hүүлэй жэлэй туршада СССР-эй, ГДР-эй үйлэдбэриин түрүүшүүл 5 мянга дахин уулзаба. Николай Мамай, Валентина Гаганова, Николай Мануковский болон шэнэ юумэ үүсхэдэг бусад совет хүнүүдэй нэрэ республика дотор суута гаранхай. Совет түрүүшүүлэй жэшээгээр ажалладаг хүнүүдэй тоо үдэр хоногой үнгэрхэ бүри олошорно.

ГДР-эй предприятинуудта, үйлэдбэриин хүдөө ажахын кооперативуудта СССР-эй дүй дүршэлые шэнжэлхэ, хэрэглэхэ 5 мянга гаран кружогууд, герман-совет хани барисаанай 6900 бригаданууд бии юм. Совет эрдэм ухаанай, техникын амжалтанууд дээрэ түшэглэжэ, арадай ажахыда экономическа хүгжэлтэ түргэдхэхын түлөө эдэнэр эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана.

Ленинскэ шангай лауреат С. П. Митрофановай дурадхаhан шэнэ арга машина бүтээлгэдэ хэрэглэгдэдэг байна. Энэ арга хадаа научно-техническэ хүгжэлтые түргэдхэхэ ёhотойл түлхюур болоно гэжэ В. Ульбрихт хэлээ hэн. ГДР-эй олон предприятинуудта энэ түрүү арга амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ гэжэ Курт Хойтехауз үргэлжэлүүлбэ.

СССР-эй үйлэдбэриин дүй дүршэлые тунхаглахатайгаа хамта герман-совет бүлгэм ГДР-эй ажалшадые советскэ литературатай, советскэ композиторнуудай, артистнуудай ажал хүдэлмэритэй танилсуулдаг. «Замда болоhон тулалдаан» гэдэг кинокартиные энэ жэл 3 миллион гаран хүн зон хараа hэн. Г. Николаевагай энээн тухай бэшэhэн номынь 150 мянган хэhэгээр гаргагданхай.

Октябриин Агууехэ социалис революциин 45 жэлэй ойн hайндэртэ СССР-тэ бэлэдхэл болојо байна. Энэ hайндэр тухай олон шэнэ материалнуудые бидэнэр суглуулаабди гэжэ Курт Хойтехауз хэлэбэ.

Бүхы талын экономическа, соёл культурын харилсаа холбоогоо саашадань үргэдхэхын, бэхижүүлхын түлөө ГДР-эй ажалшад ехэ оролдолго гаргана гээд Курт Хойтехауз түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

ИОСИП БРОЗ ТИТЫН СССР-тэ АМАРХА БОЛОhОН ТУХАЙ

Югославиин Федеративна Арадай Республикын президент нүхэр Иосип Броз Тито гэгшые Советскэ Союзда амархыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев тээсгэн уряа hэн. Нүхэр Тито энэ уряалые баяртайгаар угтаhан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй Югославида ошоод байха үедэ ФНРЮ-гэй Президентын hамгатаяа СССР-тэ энэ оной декабрьда амархаяа ерэхэ тухай хэлсэгдээ. Мүн ФНРЮ-гэй бусад хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад суттаа ерэлсэхэ.

Манай хани барисаан мүнхэ!

...эй жэлнүүдтэ монгол — совет арадуудай хани ...аан улам hалбаран мүнхэ ногоон хуша модон ...эр хүгжэжэ байдаг. Энээниие гэршэлhэн хэдэн ...жэшээ эндэ дурдажа болохо байна. Совет ара...хани халуун туhаламжаар бүтэжэ байгаа шуха...ха шанартай хэдэ хэдэн барилгануудhаа гадна, ...арадта соёл культурыншье, эрдэм наукыншье ...килээд ехэ туhа хүргэгдэнэ. Мүн монгол арад ...орондо шухала хэрэгтэй эд хэрэгсэлнүүдые ...

...ээ монгол, совет хани барисаанай бүлгэмэй hа...мдэглэгдэжэ байна. Энэ баясхаланта ушарые ... буряад арад хани халуун өршон бай... тэмдэглэлсэнэ.

...й хани барисаан мүнхэ!

...голой уран шүлэгэй үдэр

...р манай монголой ...хото Улаан-Баатарта ...дын мандажа, шэнэ ...hэн тухай баранда ...н үндыбэ. Юрын ...энэ үдэр юрын үдэр ... Ушар юуб гэхэдэ, ...таар бүрхэhэн Мон-...ан ороной» ниислэл ... Нацагдоржын «гэ-...ан мүрэнүүдээр» поэ-... эхилээ ха юм.

...үглөөнhөө эхилээд ... Сүхэ Баатарай тал-...тэй, шууяатай бай-...аан, сэнхирээр дал-...ууд намарай hалхин-...ан хиидэжэ, Монго-...энгэридэ Д. Нацаг-...олхи одод» ялал-...жо, Дашацэвэгын ...улабхаа» үй түмөө-... хиидэжэ, Ч. Лхам-...онгол эхэ» үгэ зу-...гэжэ, С. Дашадэн-...ай нютагаархин» ...нхинижэ байгаа ха

...ёолой үдэрые Моч-...олшодой Хороонэй ...ын дарга, уран шү-... Чимид нээжэ, уран ...ой уг зорилго, абьяас ...эхэ зуураа заншал-... поэзиин үдэрэй шү-... шанартай байhые ...дэглээ. Теэд уран ... болон уран шүлэг-...айнгаа байдалтай ...бооотой байха тухай ...тон хэлэбэ.

... үдэр шэнэ монго-...н үндэhэ hуури та-...охо Д. Нацагдор-...иин нютаг» болон ...hэн шүлэгүүдээр ...е шүлэгүүдые Мон-гол гүрэнэй габьяата артист Гомбосүрэн уран гоёор уншажа, Сүхэ Баатарай талмайда суглараhан олон тоото хүн зоной сэдьхэл зүрхые долгисуулан байгаа.

Поэзиин үдэрнүүдэй эхиндэ Сүхэ Баатарай талмайда оршодог үндэр ендэр дээрэhээ сугларhан олондо монгол шүлэгшэд өөhэдынгөө уран бүтээлнүүдые уншажа үгэбэ. Түрүүлэн Ц. Гайтав «Ленин» гэhэн шэнэ поэмээ уншаа. Уран шүлэгшэд Ч. Лхамсүрэн, Ч. Чимид, Б. Явуухулан, С. Дашдэндэв, Д. Тарва, М. Цыдэндорж, Д. Гомбожав, Н. Жамбалсүрэн, Д. Пашка, уран зохёолшод С. Эрдэнэ, Д. Намдаг, Л. Түдэв, Д. Мягмар гэгшэд удаань өөhэдынгөө болон нүхэдэйнгөө уран шүлэг уншажа, уран зохёолой бэшэлгэ тухай, өөhэд тухайгаа хөөрэhэн байна.

Монголой уран шүлэгшэдэй зохёолнуудhаа гадна Совет, мүн ахадүү Польша, Чехословаки, Хитад, Корей оронуудай поэдүүдэй уран бүтээлнүүдтэй уншагшад, соносхогшод талмай дээрэ сугларагшадые танилсуулhан байна.

Энэ үдэр болоhон уран зохёолшодой болон уншагшадай уулзалгын суглаан дээрэ Улаан-Баатар хотын гүйсэдхэхэ комитедэй нарин бичигын дарга Дондов үгэ хэлэжэ, тэдэниие энэ баяртайнь дашарамдуулан халуунаар амаршалhан байна.

Гадна Сүхэ Баатарай талмай дээрэ театрнуудай артистнар наада харуулhан, уран hайханай бүлгэмэй гэшүүд бэлиг шадабаряар элирхэйлhэн байна. Мүн зохёолшод өөhэдынгөө номуудые худалдаба.

Поэзиин үдэрэй түрүүшын үдэртэ Улаан-Баатарай зургаадахи дунда hургуулиин пионернүүдэй Д. Нацагдоржын нэрэмжэтэ отряд жагсаал болон хамтаржа, дурагаа поэдэйнгээ хүшөөгэй дэргэдэ сэсэгүүдые табиhан байна.

Поэзиин үдэрнүүд мүн үйлэдбэриин комбинат, мяханай комбинат, Улаан-Баатарай түмэр замай станцида, Гацууртын сангай ажахыда, хэблэлэй комбинадта, хоёрдохи дунда hургуулида, залуушуулай ордондо болон бусад эмхи зургаануудта долоон хоногой туршада үргэлжэлөө.

«Үнэн» газетэhээ абтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Монголой Арадай Республикын правительствын байшан.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фото.

Н. НЯМДОРЖ

Табан дэльбэтэ сэсэг

Үнэгэн бүтүү харанхые
Үлдэн тууха үедэ,
Үргэ сагаан булжамарай
Сошон hэрихэ сагта,
Үглөөнэй сагаан туяагай
Тодорон сайдаг Дурнада,
Үүр сагаан гэртээ
Анха би мүндэлөөб.
Эсэгын шэрүүн харасаhаа
далдирха гэжэ,
Эхын оёhон бойтог элээхэ гэжэ,
Ахын алхаса хүеэнгүй
атаархаха гэжэ,
Эгэшын инаглал мэдэнгүй
зобоохо гэжэ,
Эхын хэблыдэ юhэн hара
тээгдэжэ,
Энэ дэлхэйдэ уйлаhаар би
ерээлби!
Басагадай сэдьхэл хайлуулха
гэжэ,
Барагдахагүй нойрыь буляаха
гэжэ,
Амарагай болзоондо яараха
гэжэ,
Амтагүй харюудань гутарха
гэжэ,
Эсэгын гэрэй хойморто
Гансаарханаа нааданхайгаа
үрнhөөр,
Эхын үнгэртэй хормойhоо
Арбаад жэлдэ шэргүүсэлдээб.
Ардаг хүлэгые номгоруулха
гэжэ,
Арзын хатууда hогтохо гэжэ,
Абын нэрые нэрлүүлхэ гэжэ,
Гал гуламтынь залгуулха гэжэ
Талын hалхинда нюураа
хүрьhэлүүлжэ,
Тарган хүлэг дээр эдирхүү
үндыгөөб.
Хүнэй жаргал хубаалсаха гэжэ,
Хүсэлэй hайханиие бэелүүлхэ
гэжэ,
Хубисхалта гүрэндөө жүдхэхэ
гэжэ,
Хубитай арадаа баясуулха гэжэ,
Эрид хатуугаар энэ бэеэ
барнижа,
Энэрхүү ехэ
сэдьхэл түмэнhөө хуряагааб.
Би
Залхуугүй,
Заяагүй мүртөө
Хаягдаагүй,
Хамагhаа таhараагүй,
Хамта зондо этигэhэн
Шэнэ нэгэ Робинзонби.
Тиихэдээ,
Далайн нэгэ аралда бэшэ,
Түби дээрэ.
Эхэ газарайнгаа
Эрүүл хүрьhэ дэрлэжэ,
Амилха түды бэшэ,—
Амидаржа ябанаб.
Би хүндэ дуратайб!
Тиимэ!
Би болбол энэ хубидаа
Бэлэн бэшэ амидарал үзүүлэн,
Бартаата харгын hаад шулууе
Барлаг гараараа арилгахые
хүсэнэб.
Зүрхэнэйнгөө халуугаар
Сэсэг дээжэ ургуулаад,
Зүүдэн холын
Гушанар, дүшэнэртөө
барюулнаб!

Дондок УЛЗЫТУЕВ,
буряадшалба.

Ч. Чимид.

ОРОД ХҮН, СОВЕТ ХҮН

Хубисхал бэлдэхэдээ, Ленин түрүүлдэг
Хубилан ургуулхадаа, Мичурин шалгардаг
Ород хүн, совет хүн
Одоо бидэнэй найдал мүн!
Дайсанай добтолходо, Матросов болдог,
Байшан барихада, Королевтол бододог —
Ород хүн, совет хүн
Охито түүхын манлай мүн!
Газар дээрэ ябахадаа, Гаганова байдаг,
Газарhаа хөөрэхэдөө, Гагарин болодог.
Ород хүн, совет хүн
Орьёл коммунизмын тугшан мүн!

СОЛБОН АНГАБАЕВ: Шэнэ шүлэгүүд

Солбон Ангабаев хүйтэн уhатай, харьялма урасхалтай Гаарга голой эрьедэ түрэhэн юм. Энээн тухай тэрэнэй намтар бүхэн соо хэлэгдэдэг. Гаарга гол Байгал далайда шудхадаг. Тэрээн шэнги Солбон Ангабаевай поэзиин долгин буряад поэзидэмнай hүүлэй жэлнүүдтэ харьялан орожо байна. Поэт hаяхан «Байгалай үмэнэ» гэжэ ном Москвада хэблүүлээ.

Балтиин далай Байгал далайhаамнай холошье, ехэшье юм. Солбон Ангабаев эдэ үдэрнүүдтэ Балтиин далайн эрьедэ оршодог үзэсхэлэн hайхан Ригэ хото ошоод ерээ. Тэндэ бэшэhэн хэдэн шүлэгүүдыень мүнөө уншагшадтаа дурадхахамнай.

Ши хүнши,
бэедээ найда!
Бэедээ найда, бэлигтээ найда,
Бэрхэшээл, аюулай ерээд байбал,
Бэедээ найда, бэлигтээ найда...
Харанхы хараанай хаагаад байбал,
Бүрэнхы хараанай бүглөөд байбал,
Бурханда бэшэ, бэедээ найда.
Буянда бэшэ, хүсэндөө найда.
Газарайнгаа гэнтэ далай болошоод,
Гэшхэхэ талын хоморжоод байбал,
Гэгээндэ бэшэ, габшагайдаа найда,
Заяандаа бэшэ, зоригтоо найда.
Уйдхар гашуудалаар угжагдаад байбал,
Уйлажа, үйрэжэ, дууhажа байнгүй,
hүлдэ ехэ наhандаа найда,
Хүнэй зэргэдэхи жагсаалда найда!
Дайн сэрэгээр уняартаад байбалнь,
Дайсанай hомондо тудуулаад байбал,
Дарагдахагүйб гэhэн тангаригтаа найда,
Дабагдахагүй баатар-хүсэндөө найда!
Зуун жэлэйш захирал иимэ юм,
Зуун жэлэйш захяа иимэ юм.
Хүн гэhэн хүсэтэй байhандаа
Зуун жэлтэеэ зэргэ жагса!

***

Сагаараа садхаанабди сэдьхэлээ.
Талаараа таринабди сэнгэлээ.
Галаараа бэшэ, дуугаараа
Газараа дулаасуулхабди хэтэдээ...
Заримдаа «дүрэтэрөө» дурлашоод,
Замбияа зэдэлүүлэн байхадаа,
Наhандаа нарантаяа нүхэсэшоод,
Нэтэрүүгээр ажаллахада hайхан даа!
Тингэжэ ябахадаа бидэнэр
Төөрижэ ябахагүй, үншэрхэгүй
Тамиртай, талаантай, хүдэрнүүд —
Талынгаа эзэндли болодогбди.
Үншэржэ, үрөөhэлжэ ябаха
Үйлэ хубишье байхагүй.
Хүгшэржэшье ябаа hаа, дахаха
Хубисхалаймнай тутууд яагаа юм?!
Али, алтан дэлхэйгээ алдаад,
Али, абынгаа юрөөл мартаад,
Али, арадайнгаа жагсаал соогуур
Амигүй hүүдэртэнь ябахадаа,
Үншэрхэл хабди даа — юрэдөө —
Үрөөhэн бэехэн болоходоо.
Үгы...
Үгы даа, энээндэ этигэнэгүйб
Үеынгөөш үедэ этигэхэгүйб!
Үлгым — улаан революци,
Харгым — халуун наран.

АСАРhАН БЭЛЭГНИ

Асарhан бэлэгни алтан
Алтан бэшэ — ондоо,
Ондоо, ондоо оройдоо
Орон дайдын оройтой,
Хадын бэшэ хабсагайн,
Халуун бэшэ, галай,
Галай бэшэ, газарай
Газарай бэшэ шадарай
Шадарай бэшэ, шадалай
Шадалай бэшэ, танилай
Танилай бэшэ, танай
Танай танил ханилай
Талын хүбүүнэй зүрхэн,
Талын хүбүүнэй зүрхэн,
Таhа буудагдахагүй зүрхэн,
Тамада хүрмэгдэхэгүй зүрхэн,
Амгалан бэеын найжа:
Алдаршуулжа ябаhан зүрхэн,
Амар мэндэеэ хүргэн,
Айлшалжа байна тандаа,
Ахадүү латыш арадтаа.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИ

Хүгжэмэй һургуулида...
В. ЗОРКИНОЙ фото.

Москвагай выставкэ дээрэһээ

1962 оной туршада арадай ажахын туйлалтануудые харуулhан выставкэдэ 100 мянга гаран экспонадууд табигдаба.

Буряадай республикаhаа ошоhон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд выставкэдэ табигдаhан элдэб зүйлнүүдые ехээр hониирхон харана. Хэдэхэн минутын турша соо бүхэли айлда эдеэ хоол буйлуулдан шанаха электро-пеэшэнүүд выставкэ харагшадые hонирхуулна. 12 минутын турша соо 10 хүндэ hайндэрэй эдеэ хоол бэлдэхэ пеэшэн бии болгогдоо гээ hаа, урдань үнэншэхэгүй байгаа. Харин нимэ пеэшэнийе ехэ хүсэтэй ток шэнжэлдэг институдай хүдэлмэрилэгшэд зохёогоо.

Хоёр килограмм шахуу татадаг галуунай, нугаhанай, тахяагай мяха энэ пеэшэндэ 6 минутын турша соо шанажа, килограмм мяхые 2 минута хахадай турша соо шаража болохо юм. 2400 мегагерц хүсэтэй зайн галаар эдеэ хоол нимэ түргөөр шанаха арга бии болгогдобо. Эдеэ хоол түргөөр буйлуулдаг «гайхамшагта пеэшэн» РСФСР-эй павильондо табигданхай.

Мүн энэ выставкэдэ гоё hайхан ковёрнуудые хаража болохо. Люберецкэ камбинадай (Мосгорсовнархоз) хүдэлмэрилэг шэдэй гаргадаг ковёрнууд лавсан, нитрон гэхэ мэтэ хэмэл утаhаар нэхэгдэнэ. Иимэ ковёр нооhон ковёрнуудhаа үнгэ зүhэнэйнгөөшье, шанарайнгаашье талаар муу бэшэ юм. Мүн сэнгыньшье адли. Хэмэл утаhаар нэхэгдэhэн ковёрнууд нооhон ковёрнуудhаа зарим талаараа үлүү hайн.

М. Ларькин.
г. Москва.

Түсэбhөө гадуур 15800 центнер загаhан

Июль hара соо Улаан-Үдэдэ зарлагдаhан зүблөөн түсэбhөө гадуур 8000 центнер загаhа гүрэндөө тушаахые уряалжа, хандалга гаргаhан юм. Республикымнай загаhашад тэрээнийе hайшаан дэмжээд, абаhан уялгаяа дүүргэхын хойноhоо оролдон, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ hэн. Мүнөө республикын загаhашад гурбадахи кварталайнгаа түсэб 146, сентябрь hарынгаа даабари 167 процент болгоhон байна. Тиигэжэ кварталай түсэбhөө гадуур 7000 центнер hайн шанартай загаhан гүрэндэ тушаагдаа. Загаhа баригшадай дундаhаа Кабанскын заводой коллектив ехэ амжалта туйлаба. Эдэнэр кварталайнгаа түсэб 170 процент болгоо. Хоёрдохи hуурийе Доодо-Ангарскын загаhанай комбинат эзэлээ. Загаhа баридаг колхозуудhаа Кабанскын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой загаhашад дахинаа шалгарба. Эдэнэр жэлэйнгээ түсэбhөө гадуур 1873 центнер загаhа тушаагаа.

Республикымнай загаhашад түсэбhөө гадуур 15.800 центнер загаhа тушаагаад байна.

И. Артюнин.

ОНДАТРА

Ондатра үнэтэй, сэнтэй арhатай дээрэhээ ехэ үндэрөөр сэгнэгдэдэг. Ондатрын нютагынь Хойто Америкын нуур сөөрэмүүд болоно. Намар, үбэлэй үедэ тэндэхи нуур сөөрэмүүдые хараа hаатнай хэдэн зуугаад, мянгаад бухалнууд анхарал хандуулха. Гушаад жэлэй саада тээ эрдэмтэ-зоолог Б. М. Житковой дурадхалаар энэ үнэтэ ан манай орондо асарагдаhан юм. Хойто Америкэhээ анха түрүүн хоёр мянгаhаа дээшэ ондатра асарагдаhан байгаа. Архангельска областиин нуур сөөрэмүүдтэ тааража, үдэжэ эхилхэдэнь, ороной бусад область, хизаарнуудта абаашажа табиhан түүхэтэй. Тиихэдэ манай Буряадай республикын Хоймороой нуур сөөрэмүүдтэ 1932 оной үеэр асарагдаад, баhал үдэжэ эхилhэн юм. Эндэhээ саашаа Сэлэнгэ, Баргажан голнуудта хэдэхэн жэлэй турша соо ехээр үдэжэ эхилэнхэй, агнагдадагшье болоо.

Октябрь hараhаа агнууриин хаhа эхилжэ, ангуушад үглөө, мүнөөдэрhөө нютаг нугынгаа нуур сөөрэмүүдтэ занга табижа эхилхэнь.

М. Бакутин,
биологиин эрдэмэй кандидат.

Ахын зарим газар нютагай нэрэнүүд

Нютагай үбгэд Шарлай Убашеевич Аюшеев, Дэмбэрэн Арданович Мунконов болон бусад иигэжэ хэлсэдэг:

Балагта гэhэн үгэ уйгур арадай үгэ болоно. Энэнь «загаhан» гэhэн удхатай.

Далан туруу—мүн уйгур арадай үгэ, долоон толгой гэhэн удхатай ха.

Шэшхэд—уйгур үгэ. Бага Енисейе иигэжэ нэрлэдэг байгаа.

Жомболог—уряанхай арадай хэлсэдэг үгэ. Энэнь ада гэhэн болоно. Нээрээшье Жомболог гол ада хулганаандал, зарим газартаа харагдангүй, газар доогуур урдадаг байна.

Хазалхы—уряанхай үгэ. Улаан шулуун гэжэ тайлбарилагдадаг. Кызыл — улаан, хы шулуун.

Д. Лыгденов,
суглуулба.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной октябриин 7.

СССР-эй ШАТАРШАДАИ АМЖАЛТА

ВАРНА, Дэлхэйн шатаршадай 15-дахи олимпиадын ээлжээтэ наадан эхилхэдэ, Австриин командатай тулалдаhан СССР-эй шатаршадай гурбаниинь шүүбэ.

СССР-эй чемпион Спасский 29-дэхи ябадалдаа Кинцель гэгшые шүүгээ. Локвенцтэй наадаhан Геллер баhал шалгаржа, хоёрдохи очко командадаа асараа. Энэн шатаршан Геллерэй юhэдэхи очконь — олимпиадын рекорд болоно. Австриин шатаршан Дюкштейн гэгшэтэй наадаhан Петросян бэрхээр тулалдажа, нүгөөдэеэ шүүhэн байна. Тиигэжэ СССР—Австриин наадан 3:0 тоотойгоор дүүрэжэ, Ботвинник—Робач гэгшэдэй парти хойшолуулагдаа. Дэлхэйн чемпион нэгэ үлүү хүбүүтэй.

Мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаhан ФРГ-гэй шатаршад энэ үдэр 1,5 очкотой болоо. Эдэнэр Болгариин командатай наадаа. Югославиин шатаршад Чехословакиин командые 3:1 тоотойгоор шүүгээ. Голланди—США-гай командануд 0,5:1,5 очкотой. Гроссмейстернүүд Фишер—Доннер гэгшэдэй парти хойшолуулагдаа. ГДР—Аргентинын командануудай уулзалга 1:1 тоотойгоор, хойшолуулагдаhан хоёр партитайгаар дүүрээ. Венгри—Румыниин шатаршадай наадан 2:1 тоотойгоор дүүрэбэ.

Зургаан уулзалгын удаа Советскэ Союзай команда 16,5 очкотой, хойшолуулагдаhан нэгэ партитай түрүүлжэ ябана. ФРГ-гэй команда 15 очкотой, хойшолуулагдаhан нэгэ партитай. Югослави—15, США 13,5 очкотой, хойшолуулагдаhан хоёр партитай.

(ТАСС).

КЛУБТАЙ БОЛОБО

Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой Галбай тосхондо шэнэ клуб баригдаа. Тэрэнийе дүршэлтэй барилгаша Намсарай Самбуевич Ошоровой хүтэлбэрилдэг пенсионернүүдэй бригада барая юм.

Энэ клуб hаруул уужам фойетэй, уран hайханай кружогуудай хүдэлмэрилхэ тусхай таhалгануудтай, 200 хүнэй hууха ехэ залтай байхаhаа гадна, хатар нааданай газартай юм.

Н. Еранский.

750 ХҮНЭЙ ДУНДАҺАА

МАХАЧ-КАЛА. Эндэ Россин Федерациин «Буревестник» бүлгэмэй спортсменүүдэй дунда түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөн болобо. Хамтадаа энэ тулалдаанда 750 гаран шамбайшуул хабаадалсаа. Манай республикаhаа хабаадалсаhан спортсменүүд муу бэшэ амжалта туйлаа. Жэшээнь, Роберт Дондубон 200 метрэй зайда урилдаhан 70-аад спортсменүүдэй дундаhаа дүрбэдэхи hуури эзэлбэ. Энэ зайе 23 секунда соо гаталhан байна. Мүн багшанарай институдай студент Сергей Виноградов утые гурба янзаар харайхадаа, 13 метр 98 сантиметр болгожо, 7-8-дахи hуури эзэлээ.

Эхэнэрнүүдэй дундаhаа 400 метрэй зайда урилдаанай болоходо Людмила Молокова шалгараа. Энэ зайе 1 минута 03 секунда соо гаталба. Мүн 800 метрэйшье зайда урилдаhан Людмила зургаадахи хүн боложо фиништэ ерээ.

М. Григорьев.

Хилын саанаhаа

Хани ёhоной аяншалга үргэлжэлhөөр

РИМ, октябриин 5. (ТАСС). Италиин коммунис партиин уряалаар Итали соогуур аяншалжа байhан КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци мүнөөдэр Равенну городто ерээ.

Делегациин гэшүүд урда үдэрынь Болоньедэ хүрэжэ, Италиин коммунис партиин нютагай организацинуудай хүдэлмэритэй танилсаа. ИКП-гэй хүтэлбэриин гэшүүн Антонио Роазио, ИКП-гэй ЦК-гай гэшүүн Джулиано Пайетта, Италиин коммунис партиин Болонско федерациин секретариадай гэшүүд Арбиццани, Ферри, Сольдати, Стефани гэгшэд совет айлшадтай суг ябалсаа.

КПСС-эй делегациин гэшүүд Н. А. Муравьева, А. Э. Восс, Д. П. Шевлягин Флоренцидэ хүрөө. Тэдэнэр Италиин коммунис партиин эдэбхитэдтэй, Тоскана областиин хүдэлмэришэд болон таряашадтай уулзаа. СССР-hээ ерэhэн айлшадтай городой мэр Джорджо ла Пира уулзаhан байна.

Урэ ехэтэй аяншалга

БЕЛГРАД, октябриин 5. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй манай орондо аяншалга дүүрэбэ. Энэ хадаа Югославиин болон Советскэ Союзай хоорондохи хани харилсаа, холбоо барисаа хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ горьтой алхам боложо үгэнэ. Манай хани ёhоной харилсаанай бата бэхи үндэhэ hууритай байhаниинь, хоёр ороной хоорондохи харилсаа холбооной саашадаа улам үргэдхэхэ арга боломжын бии байhаниинь энэ аяншалгын үедэ эли тодоор харагдаа гэжэ «Борба» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Л. И. Брежневэй аяншалгын дүнгүүдые Югославиин арадууд hайшааха зуураа, энэ хадаа эб найрамдалай, социализмын түлөө бидэнэй хамтын тэмсэлэй ээлжээтэ илалта болоно гэжэ «Борба» газетэ бэшэнэ.

Л. И. Брежневэй аяншалга Советскэ Союзай болон Югославиин хоорондо бүри үргэн, али алиндаа ашагтай туhатай харилсаа холбоо байгуулха шэнэ зам нээжэ үгэхэ гэжэ найдажа байhанаа «Политика» газетэ элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Белградта хэлсээн болохонь

БЕЛГРАД, октябриин 5. (ТАСС). ТАНЮГ агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Ж. Живков түрүүтэй Болгариин правительственна делегаци эндэ ерээ. Хоёр ороной хоорондохи экономическа холбоо барисаа үргэдхэхэ тухай хэлсээ делегаци хэхэ байна.

Йеменэй Арабуудай Республикын премьер-министрэй мэдүүлгэ

КАИР, октябриин 5. (ТАСС). Йеменэй Арабуудай Республикын премьер-министр, Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командалагша Абдалла ас-Саляль МЕН агентствын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, Йеменэй правительствын гадаадын болон дотоодын политикын асуудалнуудта тогтоhон байна.

Шэнэ правительствын гадаадын политика тухай тогтоходоо ас-Саляль иигэжэ мэдүүлээ: энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политикада бидэнэр этигэнэбди, энэ политика бидэндэ эгээн лэ таарамжатай гэжэ тоолонобди. Йеменэй баатарлиг арад хадаа бээ абанги байха политикые хүсэдөөр дэмжэхэ, араб оронуудай лигэдэ, ООН-ой Уставта бидэнэй үнэн сэхэ байлгые дэмжэхэ гэжэ би этигэнэб. Хэрбээ Йеменэй Арабуудай Республикын эрхэ сүлөөдэ харша бэшэ байгаа hаань, манай баталhан уласхоорондын хэлсээнүүдые саашадааше баримталхабди гэжэ мэдүүлхые хүсэнэб гээд ас-Саляль үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Йеменэй революциин зорилгонууд тухай тогтоходоо, премьер-министр иигэжэ мэдүүлээ. Табан гол ёhон: хаанай хархис хатуу засаг түрые усадхаха; социальна болон политическэ дарлалтые усадхаха; арабуудай ехэ бүлын таhаршагүй хубинь болохоор Йеменэй Арабуудай Республикые байгуулха; арадай туйлалтануудые хамгаалхын тулада Йеменэй арабуудай арми байгуулха; арадай хүтэлбэрилдэг, тэрэнэй дура хүсэлые мэдүүлдэг мүнөө үеын хүсэтэ араб гүрэнийе байгуулха гээшэ революциин гол зорилго болоно.

Улаан-Баатарай университедэй тогтоhоор хорин жэл гүйсэбэ

УЛААН-БААТАР, октябриин 5. (ТАСС). Советскэ Союзай аха дүүгэй туhаламжаар байгуулагдаhан Монголой гүрэнэй университет мүнөөдэр хорин жэлэйнгээ ойе тэмдэглэбэ.

Хорин жэлэй турша соо университет гурба мянга гаран мэргэжэлтэдые бэлэдхэжэ гаргаа. Тэдэнэр мүнөө промышленна предприятинуудта, гүрэнэй эмхи зургаануудта, институдууд болон техникумүүдтэ хүдэлнэ. МНР-эй Наукануудай академидэ научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэнэ.

Мүнөө үедэ Монголой гүрэнэй университедтэ мянга табан зуун студент, тэрэ тоодо хэдэ хэдэн аха дүү оронуудhаа ерэhэн студентнэр, hурана, хоёр зуун профессор, доцент болон багшанар хүдэлнэ.

Гуаякнльда (Эквадор) банкын алба хаагшадай ехэ забастовко hаяхан болоhон байна. Хүдэлмэригүйшүүлдэ ажал олгохо тухай эрилтэ забастовкодо хабаадагшад хээ, демократическа организацинуудай эрхые хамгаалаа. Профсоюзна болон демократическа эрхын түлөө хүдэлөөн городой бусад предприятинуудта мүн лэ дэлгэрhэн байна. Зураг дээрэ: банкын алба хаагшадта талархалгын тэмдэг болгон «Сервесерия Насиональ» гэжэ заводой хүдэлмэришэд забастовко хэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Жэшээ абамаар...

Улаан-Үдын сэмбын фабрикын хүдэлмэришэдэй хамтын байрын комендант С. М. Шиганова тус фабрикын дэргэдэхи Улаан хэрээhэнэй организациин түрүүлэгшээр hунгагдаhан байгаа. Серафима Михайловна эндэ ажаллажа эхилhэнhээ хойшо хүдэлмэришэдэй дунда элдэб янзын хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэжэ, хүдэлмэришэдэй байра байдалда ариг сэбэрые сахюулдаг болоhон байна. Мүнөө фабрикын 90 процент шахуу хүдэлмэришэд Улаан хэрээhэнэй гэшүүн болонхой.

Фабрикын коллективэй дундаhаа урган гараhан 80 гар санитарна эдэбхитэд тэндэхи медпунктые даагша К. Ф. Шитовада үдэр бүри туhаламжа үзүүлжэ байдаг болоо.

Арад зоной элүүр энхэ байдалые hайжаруулха хэрэгтэ хамаг хүсэ шадалаа... эдэбхитэд Е. Тараче... чинникова, М. Бело... Радионова, Р. Анис... лон бусад ажалhаа... таа гэр байрануудаа... дээр ябажа, ариг с... хихын хойноhоо оро...

Сандружинын гэш... Орлова hара бүхэн... нүүдтэ зүбшэл» гэ... тень гаргажа, элдэб... далаар hонирхолто... заабари үгэдэг юм... гадна санитарна эдэ... хэндэ хүдэлмэришэ... гэр байра даалгагд... hэн байна. Эдэ бүгэ... hаа, тус организаци... дажа ябаhан С. М. ... гай амжалта гээшэ ...

Л. ...
республикын...
хэрээhэнэй...
комитедэй түр...

Үгэ, хүгжэмынь Р. ЦЫБИКОВ...

Коммунист баатар ахаймнай...

Спокойно, величественно

Агуу партиин уряалаар
Арадай хэрэгэй түлөөдэ

Түрүү жагсан мордоошо...
Түрэл баатар ахаймнай...
Хоор: Түрүү жагсан...
Түрэл баатар ахаймн...
Хамаг зоной урманда,
Хамтын ажалай түлөөдэ...
Хамсы шаман орооошо
Коммунист баатар аха...
Хоор: Хамсы шаман ор...
Коммунист баатар аха...
Ажал дээрээ абьяастай
Аятай хүхюун зугааша...
Арадай хүбүүн ахайнгаа...
Амар мэндынь дуулая!
Хоор: Арадай хүбүүн...
Амар мэндынь дуула...

Редактор Ц. Ц. Ци...

Сагай уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр Улаан-Үдэдэ үглөөгүүр 5—7 градус хүйтэн, үдэртөө 4—6 градус дулаан болохоор багсаагдана.

Октябриин 8-9-нэй үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэй байха, зарим нютагуудта саhан орохо. Һүниндөө хойто аймагуудта 6—11, бусад аймагуудта 1—6 градус хүйтэн, үдэртөө хойто аймагуудта нэгэ градус дулаанhаа 4 градус хүрэтэр хүйтэрхэ, урда аймагуудта 5—10 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Манай адрес, телефон...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 2...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. редактор... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и п... —24-74, сельского хозяйства и советского строительст... промышленности, транспорта, информации—35-14, ... литературы и искусства—34-05, писем и рабселькор... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалтери... Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н00576. Зак. № 5...